Narodna i Studijska Knjiznica via Geppa, 9
TRIESTE

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO AVTONOMNE TRŽAŠKE FEDERACIJE K.P.I.

Leto X. štev. 25 (499) | TRST - SOBOTA 28. JUNIJA 1958 | Posamezna štev. 25 Lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela"; tiska tip. Riva ul. Torrebianca 12

ZDRUŽIMO SE V BORBI ZA MIR

V tednu od 16. do 22. julija bo v Stockholmu kongres za razorožitev in mednarodno sodelovanje. Manifestacijo je organiziral Svetovni svet miru, podpira pa jo zelo širok mednarodni odbor, v katerem so vidnejše osebnosti iz gospodarskih, kulturnih in znanstvenih krogov. Obenem so na prvi seji italijanskega parlamenta predložili komunisti zakonski osnutek za «prepoved postavljanja na nacionalnem ozemlju oporišč za vzletišča za atomske in jedrske izstrelke».

Obe pobudi, svetovna in nacionalna kažeta, da je problem organiziranja trajnega miru zelo aktualen. Da so razgovori nujni in neogibni in da je treba doseči sporazum za preprečitev jedrske katastrofe, ki bi pomenila smrt stotine milijonov človeških bitij in spremenitev celih dežel v kupe ruševin.

Stotine izjav posameznikov in skupnih, s strani najrazličnih mož znanosti, ki so zaskrbljeni in vznemirjeni zaradi uničujočih učinkov atomskih in jedrskih bomb, velike manifestacije na Japonskem, v Veliki Britaniji, Nemčiji, Skandinavskih državah in celo v Združenih državah — na žalost v Italiji v tem trenutku ni nobene močne manifestacije za mir — dokazujejo vedno večjo vojno, ki se širi med vsemi ljudmi, med možmi in ženami vseh narodnosti, ras, političnih prepričanj in vere. Izpovedi, da se uprejo mednarodni napetosti, sistemu vojne, ki so v tem trenutku še posebno aktivne v pustolovski politiki ameriškega imperializma, ki se otepa v vedno večji krizi, katero občuti kapitalistični in kolonialni svet.

«Javno mnenje», ki zajema vse socialistične dežele, narode, kateri sestavljajo obsežno «področje miru», stotine milijonov človeških bitij v kapitalističnih prestolnicah in odsežnih deželah, vse to je najbolj trdna in gotova podlaga proti novemu svetovnemu spopadu. To podlago je treba razširiti, njene sile morajo biti vedno bolj aktivne, dokler ne dosežejo cilja.

Gre za zapleteno in težko borbo. Kopičijo se s uspešnim ritmom atomske in jedrske bombe. Na drugi strani Sovjetske zveze, Angleži in Američani odgovarjajo z novimi poskusi. Letala z atomskimi bombami krožijo nad mnogimi državami. Zahodna Nemčija ima svoje čete oborožene z izstrelki. V nekaterih evropskih državah gradijo vzletišča za odmet izstrelkov. Vojni stroški naraščajo, vojske in tuje čete v Evropi imajo vedno več moštva. Sestavljajo se načrti v pripravljenosti za primer «napada». Organizirajo se neprestano vojaški manevri na kopnem, v zraku in na morju zato, da bodo čete vedno izurjene in pripravljene. Taki «manevri» postanejo oboroženi napadi, kot je bil pred dvema letoma primer Egipta, ali pa postanejo takojšnje napadalne grožnje, kot je danes primer Libanona.

Zavračanje predlogov za vrhunsko konferenco, razgrajanje v zvezi z epilogom protisocialističnega upora na Madžarskem, provokacije proti arabskemu svetu in nadaljevanje vojne v Alžiriji, ki jo hočejo francoski kolonialisti, skrajno hlapčevsko zadržanje vlad, kot je italijanska, so dokazi, ki karakterizirajo resen in težak položaj, kateri se vsak trenutek lahko še poslabša in povleče poedine narode in vse človeštvo v pravcato katastrofo, ki bi spremenila naš planet v pustinjo brez živega bitja.

Naša dolžnost je torej, dolžnost mož in žena dobre volje, brez političnih, ideoloških in socialnih razlik, da posežemo v to velikansko borbo za mir in razorožitev, za ukinitev in uničenje atomskih in jedrskih bomb, za sporazum med narodi in mirno sožitje med deželami z različnim socialnim sistemom.

Zato je podpora, ki jo je treba dati komunistični pobudi za prepoved postavljanja na nacionalnem ozemlju oporišč za vzletišča za atomske in jedrske izstrelke, dejansko borba za politiko miru, mednarodno pomiritev, da bo Italija med prvimi deželami, ki dajejo svoj doprinos za mirno sožitje med narodi, da bo živela Italija v miru z vsemi, priznala LR Kitajsko in razpravljala s Sovjetsko zvezo o sklenitvi sporazuma nenapadalnosti in prijateljstva. Boriti se za mir, pomeni boriti se za demokracijo in tudi proti fašizmu, ki se hoče z De Gaullom polastiti republikanske Francije.

Iz lastnih izkušenj dveh svetovnih vojn in trenutkov mednarodne napetosti, dobro vemo, da je mir za Trst življenjskega pomena. Mir pomeni za naše mesto večjo aktivnost luke, prometa, več dela za tržaške industrije.

Evo zakaj smo mi še bolj zainteresirani, da se pridružimo veliki bitki in poslušamo poziv, ki so ga prinesle angleške žene, katere potujejo po svetu zato, da pogumno opozarjajo narode o preteči nevarnosti in so prišle te dni v Trst v namenu, da nas opozorijo na našo dolžnost, ki jo moramo izpolniti ne samo glede nas samih, marveč tudi vsega človeštva.

VITTORIO VIDALI

Potrebna je široka akcija v obrambo železarne ILVA

- *Važna tiskovna konferenca FIOM*
- *Načrt sindikalne organizacije in notranje komisije za okrepitev tovarne*

Pokrajinski odbor FIOM, notranja komisija struje FIOM in odbor za obrambo železarne ILVA, so v ponedeljek popoldne organizirali tiskovno konferenco z namenom, da seznanijo tržaško javnost o položaju omenjene železarne, ki je vse prej kot rožnat.

Vprašanje železarne ILVA je zelo podrobno orisal prisotnim predstavnikom krajevnega tiska tov. Paolo Sema, pokrajinski tajnik FIOM. Na konferenci sta bila tudi poslanca tov. Vidali in Franco iz Tržiča. Tov. Pellegrini, ki je bil nujno zadržan, je poslal pismeno solidarnost. Tov. Sema je objasnil, kako so se začele stvari odvijati še pred nekaj leti, ko so začele prihajati iz merodajnih krogov vznemirjajoče vesti glede bodočnosti tega siderurškega kompleksa. Povedal je o velikem porastu proizvodnje, ki se je povečala od 1952 do 1956 za 68 odst., medtem ko so se plače zvišale samo za 21 odst. Kljub večji proizvodnji je ostalo število nameščenih skoro nespremenjeno, kar je najboljši dokaz velikega izkoriščanja delovne sile.

Tajnik FIOM je nato orisal borbe delavcev za ohranitev zaposlitve ter omenil zadnja zagotovila, ki jih je dal vladni generalni komisar v zvezi z vestio, da bodo odpustili kakih 600 delavcev. Dejstvo je, da ta zagotovila ne dajejo nobenih jamstev, ker je v njih govora le o nekaki začasni odložitvi vprašanja odpustov. Tov. Sema je nadalje omenil, da so naprave zastarele, ker se ravnateljstvo ni pobrigalo za moderniziranje, kljub velikim profitom, ki jih je dala železarna v zadnjih letih.

V svoji obrazložitvi je tov. Sema nakazal nujno potrebo široke akcije v obrambo podjetja ter poudaril, da je zato isto tako potrebna tudi široka enotnost vseh delavcev, ki na bazi sicer že obstoja.

V zaključku svojega izvajanja je prečital načrt za okrepitev naprav železarne, ki ga bo FIOM dala v široko javnost. Pri tem je še posebno poudaril, da omenjeni načrt se nikakor ne sme smatrati kot dokončen, ker bodo njegovi sestavljalci rade volje upoštevali vsak predlog, pripombo ali nasvet v cilju izpopolnitve in izboljšanja predloženega načrta.

V načrtu se predvideva, da bo z njegovo uresničitvijo proizvodna sposobnost lahko dosegla letno 500.000 ton jekla. V ta namen se v načrtu postavljajo naslednji predlogi za posamezne oddelke železarne:

1. JEKLARNA: namesto sedanjih dveh martinovk po 38 ton zmogljivosti, je treba zgraditi 3 z zmogljivostjo 130 ton, da bo letna proizvodnja dosegla 500.000 ton jekla v kosih za izdelovanje plošč.

2. PLAVŽI: poleg sedanjega plavža, ki proizvaja letno 170 tisoč ton litega železa, je treba zgraditi še večjega z zmogljivostjo 800 ton v 24 urah. Na ta način bi dosegli na leto 430 tisoč ton litega železa.

3. VALJARNICA: namesto stare je potrebna nova valjarnica, ki bo lahko predelala omenjeno količino jekla v jeklene plošče raznih mer in debeline.

4. KOKSARNA: za kritje potreb po koksu za plavže, bi morali spraviti v pogon vseh 33 peči, namesto sedanjih 22. Na ta način bi znašala letna proizvodnja koksa 250.000 ton. Proizvedeni plin pa bi lahko uporabili za dobave mestu, ogrevanje plavžev in v druge namene v podjetju samem.

5. DRUGI ODDELKI: poleg okrepitve 4 oddelkov, je treba prilagoditi tudi naprave za pomožna dela. Tako je treba obnoviti žerjave, trakove za prenašanje surovin, izboljšati železniški park, razširiti delavnice itd.

Dela bi se lahko končala v dveh do treh letih; strošek bi znašal 18 do 20 milijard lir, kar bi predstavljalo nedvomno rentabilno investicijo kapitala. Poleg vsega tega bi železarna v novih pogojih lahko zaposlila približno 2500 delavcev, namesto sedanjih 1300.

Počastitev mučenikov Rižarne

V nedeljo zjutraj so voditelji naše federacije in drugih organizacij položili vence na spomenik žrtev v Rižarni, v dostojno počastitev spomina prvih 40 mučenikov, ki so jih 22. junija 1944 nacisti sežgali v zloglasni peči. Vence so poklonili: federacija KPI, združenje bivših političnih preganjancev, partizanska organizacija ANPI. Polaganja vencev so se udeležili med drugimi, poslanec tov. Vidali, tov. Bernetičeva in drugi voditelji federacije, tov. Postogna, Poccecai in svojci padlih, med katerimi so bile tudi hčerke nepozabnih tovarišev Kolariča in Fakina, ki so okrasile spomenik s šopki cvetja

Sestanki ZKMI

Federacija komunistične mladine sporoča, da bodo ta teden sledeči sestanki in skupščine:

Danes, v soboto, 28. junija ob 20. uri bo skupščina mladinskega krožka Antonio Gramsci pri Sv. Ani.

V ponedeljek, 30. junija ob 19.30 na osrednjem sedežu v ul. Capitolina 3 v Trstu sestanek sekretarjev krožkov in organizacijske komisije komunistične mladine.

Istega dne ob 19. uri bo na sedežu v ul. Capitolina 3 sestanek mladinske komisije za delovanje med Slovenci.

V torek, 1. julija ob 20. uri bo na sedežu v ul. S. Zennone skupščina komunistične mladine Sv. Jakoba.

Osnutek statuta za novo deželo

Deželni komite KPI za Furlanijo - Julijsko krajino je poveril nalogo komunističnim parlamentarcem furlanskega ozemlja in Tržaškega ozemlja, da predložijo v zbornici — čim bo končala vladna kriza in bo začel parlament zopet delovati — osnutek statuta za ustanovitev dežele Furlanija - Julijska krajina, ki ga je pripravila KPI.

Sklep je bil napravljen, potem ko so se v prvotni osnutek vnesle važne spremembe. Spremembe v osnutku se tičejo razširitve zakonodajne pravice bodočega deželnega parlamenta in popolnejšega priznanja pravic slovenske narodne manjšine. V izpopolnjenem osnutku je tudi navedeno, da se v okviru nove dežele ustanovi provinca Pordenona.

Osnutek statuta, ki ga je sestavila naša partija, zahteva najširšo avtonomijo za Tržaško ozemlje, upoštevajoč posebni položaj in posebne gospodarske ter socialne probleme, ki jih je treba rešiti. Zato je predvidena ustanovitev teritorialnega sveta, ki ga izvolijo prebivalci Ozemlja. Omenjeni svet bo imel široke zakonodajne pravice glede na važne probleme.

Kot v prvem osnutku, ki je bil predložen lansko leto, tako je tudi tokrat predvideno, da se Tržaško ozemlje postavi izven carinskega območja države, to je, da se ustanovi integralna prosta cona.

Dogodki v Franciji in vloga socialdemokratov

Prihod De Gaulla na oblast v Franciji je rezultat enajstih let «centristične» politike, na osnovi protikomunizma, kolonializma in NATO. Glavno orodje te politike je bila francoska socialdemokratska stranka. Njeni desničarski voditelji so se vedno obnašali kot zagrizeni pobornik protikomunistične diskriminacije, sovražniki enotnosti delavskega razreda, ki so raje sodelovali z veleburžoazijo in služili njenim koristim.

Od leta 1947, ko so francoske komuniste izključili iz vlade, ker je to zahteval začetek «hladne vojne» proti ZSSR in kolonialistične vojne v Indokini, so vse naslednje vlade hotele postaviti na stran 5 milijonov volivcev, ki jih zastopa KP Francije; hoteli so postaviti na stran najštevilnejši del volivcev in večji del delavskega razreda.

Volitve, ki so bile v januarju 1956, so bile nova uveljavitev KP Francije. S svojo kampanjo za mir v Alžiriji in priznanje pravic alžirskega ljudstva, je KP Francije poslala v parlament 154 poslancev, to je najštevilnejšo parlamentarno skupino. Volilni izidi so izpričali pogoje za ustvaritev levičarske večine, ki bi skupno s 154 komunističnimi poslanci pobrala tudi 91 socialdemokratov in 78 radikalcev Mendes Francea. Toda desničarski socialisti so v osebi Guy Molleta (francoskega Saragata), ki je imel nalogo sestaviti novo vlado, še enkrat odbili enotnost s komunisti in njihove glasove; iskali so raje glasove «zmerne» desnice.

Lacoste je odprl pot

Vlada Guy Molleta je imenovala Lacosteja, zaupnega človeka kolonialistov, za guvernerja v Alžiriji. Lacoste je skrajnežem odprl pot, francoske čete so zaostrile vojno, začeli so se še večji pokolji civilnega prebivalstva; in rafinirano mučenje Alžircev in celo demokratičnih Francozov je postalo vsakodnevna praksa zatiranja.

Molletova politika je dosegla vrhunec z napadom na Egipt. Poraz, ki ga je takrat doživela Francija je sprožil vladno krizo, ki je postopoma paralizirala vse demokratične inštitucije in vlila novih moči kolonialistični in reakcionarni desnici.

Nasledniki Guy Molleja, prvi Bourges Maunoury, nato Gaillard, so dopustili — vedno ob podpori socialdemokratov — da so padalci generala Massuja nemoteno nadaljevali s svojimi barbarskimi metodami zatiranja, čeprav je postal to že mednarodni škandal. Ko so generali v Alžiriji dali ukaz za kriminalno bombardiranje tuniške vasi Sakiet, jih Gallardova vlada ni kaznovala, marveč je to grozodejstvo celo opravičila kot neogibno vojno potrebo.

Takrat je postalo jasno, da protikomunistični politikanti v dozdevnem «demokratičnem centru» niso imeli ne moči in ne volje, da bi se zoperstavili zarotniškim pustolovščinam desnice in slednja je smatrala, da je prišel ugoden trenutek za sprožitev iz Alžirije fašističnega udara proti francoski republiki.

Nekaj osnovnih naukov

Iz dogodkov v Franciji lahko povzamemo nekaj osnovnih naukov:

1. Socialdemokracija je postala še enkrat — v zgodovinskem trenutku — orodje in kažipot reakcionarne buržoazije. Ni je evropske države, kjer je v zadnjih tridesetih let zavladala diktatura, kjer bi ne bilo med grobokopi svobode tudi socialdemokratov. To je bil primer Nemčije, kjer so socialdemokrati z Noskejem in Scheidemannom zatrli v krvi borbo delavskega razreda in s tem ugladili pot Hitlerju. Isto velja za avstrijske socialdemokrate, ki so bili odgovorni za pokolje in poraz dunajskega proletariata s strani Dollfusovega klerofašizma. Sledi primer Španije, kjer so socialdemokrati izročili republiko Francu. Pomagala jim je buržoazna demokracija s svojim stališčem «neintervencije», med katerimi je bila tudi Francija socialdemokrata Leona Bluma. Isto se dogaja danes z Guy Molletom, ki predlaga celo, naj se postavi Komunistično partijo izven zakona.

2. Klerikalni voditelji, ki jih razredne vezi globoko vežejo z reakcionarno buržoazijo, so tudi tokrat brez vsakega omahovanja odprli vrata fašizmu in so se mu pridružili, da bi tudi od tega povlekli svoje koristi. To se je dogajalo v Italiji v odnosu do Mussolinija, isto v Španiji v odnosu do Franca, isto v Nemčiji za «katoliški center» v odnosu do Hitlerja in isti primer smo videli v Franciji za bogaboječega Petaina, v odnosu do nacističnega zavojevalca, isto tako pred kratkim s Pflimlinom.

Borba delavskega razreda

3. Za obrambo in razvoj demokracije je bistvenega in odločilnega pomena akcija ljudskih množic in politična borba delavskega razreda. Za vodenje take borbe pa je bistvenega pomena obstoj stranke delavskega razreda, ki je krepko organizirana in prežeta z razredno zavestjo na osnovi marksizma - leninizma, to je Komunistične partije. Komunistična partija, ki se bori za uresničitev teženj delavskega razreda in vsega ljudstva, za delo, svobodo in mir, je največje jamstvo za obstoj demokracije.

4. Protikomunizem je rakova rana demokracije. Protikomunizem razbija enotnost delavskega razreda, razdira demokratično enotnost in s tem razjeda in slabi demokratične inštitucije, dokler jih ne popolnoma onesposobi za kljubovanje proti fašizmu. Edino odločna zavrnitev protikomunizma, enotnost med delavskim razredom in drugimi demokratičnimi silami lahko rešijo, utrdijo in razširijo demokracijo.

Važni sklepi federalnega komiteja za bodoče delovanje

V soboto sta se sestala federalni komite in federalna kontrolna komisija, pod predsedstvom tovariša Spartaca Valentinisa.

Oba organa sta razpravljala in soglasno odobrila poročilo, ki ga je podal tov. Giordano Pacco o zadnjem zasedanju Centralnega komiteja KPI. Imenovala sta posebno komisijo, ki ima nalogo sestaviti resolucijo o rezultatih volilne kampanje v Trstu in perspektivah bodočega delovanja naše federacije.

FK in FKK sta nato sklenila, da se skliče skupščina federacije za četrtek 26. junija. Pooblastila sta vodstvo federacije naj čimprej skliče sestanek komunističnih žena in sestanek komunistov iz tovarn, vse to v okviru utrditve partijske organizacije in doprinosa, ki ga bo morala dati v prihodnjih delavskih borbah. Odobrena je bila tudi pobuda o sklicanju sestanka za raznašalce tiska in kolektorje.

FK in FKK sta sklenila, da se bosta zopet sestala za diskusijo o problemih tržaške mladine in akciji partije in ZKMI v cilju rešitve teh problemov, v vidiku priprav za širši sestanek mladih komunistov.

FK in FKK sta nakazala in podčrtala potrebo borbe za mir, kar je istočasno v zvezi z resolucijo, ki jo je v zbornici predložila skupina naših poslancev, med temi tov. Vidali, za prepoved postavljanja atomskih oporišč in vzletišč na italijanskem ozemlju. Vodilna organa naše federacije sta v zvezi s tem vprašanjem, odobrila tudi vrsto pobud, ki jih bo razvila naša federacija.

Končno sta FK in FKK poverila odseku za tisk in propagando nalogo, da sestavi delovni načrt za «mesec komunističnega tiska», okrog katerega se bodo morali mobilizirati vsi tovariši, v pripravljenosti na volilno kampanjo za obnovo tržaškega občinskega sveta.

Spričo vesti o novi odložitvi omenjenih volitev na prihodnje leto, sta FK in FKK podčrtala odločno voljo tržaških komunistov, da se bodo borili za razpis občinskih volitev v jeseni letos, da se na ta način odpravi škodljiva komisarska uprava na občini; obenem si bodo komunisti vztrajno prizadevali za čimprejšnje volitve za senat.

Ojačati akcijo za širjenje našega tiska

- *Raznašalci listov morajo biti obenem najboljši propagandisti*

Širjenje našega tiska je bilo nedvomno eden izmed poglavitnih činiteljev volilnega uspeha partije. Zadnja volilna kampanja je še enkrat dokazala, da je tisk naše najboljše in najbolj učinkovito sredstvo propagande, ki služi bolj kot vsak letak ali lepak, ki je bolj učinkovit kot zborovanje ali sestanek.

V teku volilne kampanje so prišli na dan novi raznašalci; nekatere sekcije so razvile nove pobude, kot n. pr. prodajo listov na volilnih zborovanjih (Barriera, Sv. Jakob, Tomažič, Sv. Vid, Curiel), druge pa, ki so bile prej pomanjkljive v tem delu, so svojo aktivnost izboljšale.

Sedaj proučujejo naše sekcije volilne rezultate, da ugotovijo, kako in kje smo pridobili nove glasove, katerim socialnim slojem ti glasovi pripadajo, da bodo obdržale in utrdile povezavo in politične stike z ljudmi, ki so volili komuniste.

Tudi v tej fazi je delo raznašalcev tiska zelo koristno. Širjenje naših listov je najboljše sredstvo, da obdržimo stik z volivci. Raznašalec tiska je pač najbolj kvalificiran element naše partije in kot tak politično zrel propagandist.

V tem smislu je treba razumeti potrebo, da se v vseh sekcijah ojača akcija za širjenje našega tiska, da se za to politično delo mobilizirajo novi tovariši, prav posebno mladi komunisti, ki lahko dajo s svojim navdušenjem in mladimi energijami velik doprinos.

Raznašalec tiska mora delovati — v luči volilnih rezultatov — z veliko razgledanostjo. En sam izvod našega časopisa ima lahko večji učinek, kot si v resnici mislimo. Raznašalci ne smejo prezreti dejstva, da se je mnogo naših bralcev navezalo na naše liste prav po zaslugi vztrajnega dela raznašalcev.

Bliža se „Mesec tiska"

Bliža se kampanja za «Mesec komunističnega tiska», ki bo letos še večja politična akcija, akcija propagande in popularizacije naše partije in njenega programa. Kampanja bo sovpadala z volilno kampanjo za izvolitev tržaškega občinskega sveta. Predvideva se, da bodo občinske volitve prve dni meseca oktobra.

Perspektive narekujejo potrebo po ojačenju našega dela, boljše organiziranega, mobilizacije novih moči. Akcija širjenja bo morala biti na višji politični ravni, da bo postala dejansko politična usmeritev naše federacije do raznih socialnih slojev.

Upravičeno ponosni, da so dali svoj doprinos k volilnemu uspehu naše partije, morajo biti naši raznašalci tudi v prihodnjih tednih najboljši propagandisti naše partije.

Začasna omejitev izhajanja "Dela"

Vse naše zveste bralce in raznašalce obveščamo, da bo «Delo» izšlo prihodnji mesec samo dvakrat in sicer 12. in 26. julija. V avgustu pa bo list izšel — upoštevajoč tudi poletne počitnice in veliki šmaren — predvidoma samo v soboto 30. avgusta.

To je sklenilo vodstvo naše federacije in o tem že obvestilo voditelje sekcij in aktiviste, ki so bili obenem seznanjeni z razlogi začasne omejitve izhajanja «Dela». Naj omenimo še, da bo «Lavoratore» ukinil izhajanje za dva meseca tako, da bo prihodnja številka izšla zadnji teden v avgustu.

Gotovi smo, da bodo naši zvesti bralci razumeli in upoštevali utemeljenost razlogov, ki so nas privedli do te odločitve. Treba je namreč upoštevati, da bodo v oktobru po vsej verjetnosti občinske volitve za izvolitev tržaškega občinskega sveta. Za volilno kampanjo so — kar je gotovo vsem znano — neogibno potrebna odgovarjajoča finančna sredstva, ki si jih mora naša federacija zagotoviti s tem, da zniža stroške vzdrževanja dveh tednikov.

Za nami so politične volitve, ki so bile povezane z dolgo in težko volilno kampanjo, kar je pomenilo veliko finančno žrtev za skromne finančne moči naše federacije. Stroške volilne kampanje smo lahko krili, ker je nabiralna akcija dobro uspela. Kot smo že omenili se pa sedaj bliža nova volilna kampanja — ki bo druga v tem letu — in tudi za to bomo potrebovali finančna sredstva. Poleg tega je treba tudi upoštevati, da predstavlja vzdrževanje dveh tednikov za našo federacijo veliko finančno breme.

«Delo» bo začelo zopet izhajati redno vsak teden približno z začetkom «Meseca komunističnega tiska». Eden izmed poglavitnih ciljev te že tradicionalne kampanje bo povečanje prodaje naših dveh tednikov in dnevnika «l'Unità». Poleg tega bo takrat verjetno začela tudi volilna kampanja za tržaške občinske volitve.

Zato naj se vse sekcije in vsi tovariši medtem dobro pripravijo, naberejo naj si novih moči, poiščejo naj nove raznašalce, da bodo v «Mesecu tiska» res zvišali prodajo «Dela», ker je tudi to potrebna finančna podpora za naš list in pogoj, da bo lahko redno izhajal.

Prihodnji teden „Delo" ne bo izšlo. Prihodnja številka izide v soboto 12. julija.

Tov. Germanetto *čestita* posl. Vidaliju

Tovariš Giovanni Germanetto je poslal iz Moskve tovarišu Vidaliju prisrčno pismo, v katerem čestita za volilni uspeh:

«Dragi Toio!

Čestitam tebi in vsem tržaškim tovarišem za zmago. To je zelo lepa uveljavitev. Koliko korakov naprej je to od takrat, ko sem pošiljal «Lavoratoru» moje prve članke iz ječe v Teramu!

Odkritosrčno sem zelo vesel zaradi tvojega osebnega uspeha. Čestitam in voščim vedno nove uspehe. Pozdrav vsem tovarišem. Objema te

Giovanni Germanetto»

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

V Sovjetski zvezi ukinjena *obvezna oddaja* kmetijskih pridelkov državi

- *CK KP SZ sprejel predlog tov. Hruščeva*
- *Nekaj misli iz njegovega poročila*

Vsi sovjetski časopisi so prejšnji teden objavili na vidne mestu sklep Centralnega komiteja KP SZ, ki je zasedal 17. junija, o ukinitvi obvezne oddaje kmetijskih pridelkov državi. Z omenjenim sklepom, ki ga je CK sprejel na predlog tov. Hruščeva se ukinjajo tudi plačila v naravi strojno-traktorskim postajam s strani kolhozov; določile se bodo obenem nove enotne cene za kmetijske pridelke, upoštevajoč posamezne pokrajine.

V svojem poročilu, ki utemeljuje postavljene predloge, ugotavlja tov. Hruščev že uvodoma, da se je kmetijska proizvodnja v zadnjih štirih letih še posebno povečala. Medtem ko je znašal porastek proizvodnje v letih 1950-53 1,6 odst., se je v letih 1953-57 dvignil na 7,1 odst. Razvoj kmetijske proizvodnje, ukrepi za obnovo kmetijstva, med katerimi je najvažnejši zadnji sklep o ukinitvi strojno-traktorskih postaj in prodaji kmetijskih strojev kolhozom, so postavili pred sovjetsko oblast novo vprašanje in sicer potrebo po reformi sistema oddaje kmetijskih pridelkov državi, potrebo določitve novih enotnih cen, kar bo nedvomno velika vzpodbuda za še večji porast proizvodnje kmetijskih pridelkov.

V svojem poročilu je tovariš Hruščev označil dosedanji sistem oddaj kot precej kompliciran, ker je premalo upošteval posebnosti poedinih pokrajin in je po drugi strani ustvaril težak birokratski aparat za sistem oddaje pridelkov. Upoštevajoč, da so se kolhozi utrdili, se lahko prejde od sistema obvezne oddaje na odkupovanje s strani države od kolhozov po enotnih cenah, ki se bodo razlikovale od pokrajine do pokrajine. Novi sistem mora dati deželi ne samo potrebno količino pridelkov, marveč mora istočasno ustvariti pogoje za nadaljnje povečanje kmetijske proizvodnje.

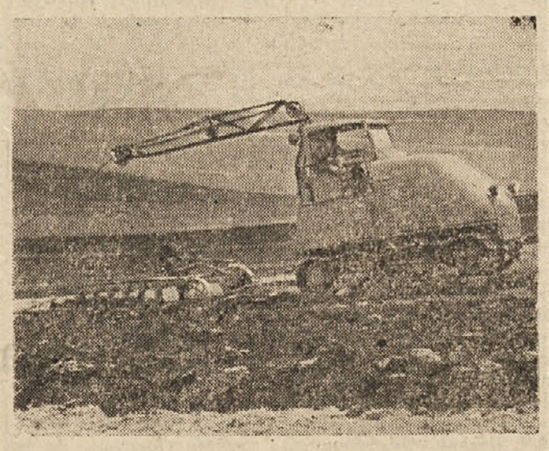

Pri tem je eno izmed najvažnejših vprašanj določitev «gospodarsko osnovane» cene za pridelke. Tov. Hruščev je omenil, da so se v preteklosti delale tudi napake pri določanju cen. Cene so bile včasih prenizke, ni se spoštovalo načela materialnega zanimanja kmetov. To je povzročilo precej škode kmetijstvu in obstojala je nevarnost ošibitve zavezništva med delavskim razredom in kmeti, kar je dejansko podlaga sovjetske države. Te napake so se začele sicer odpravljati že s plenumom, ki je bil v septembru 1953, predvsem pa z odločitvami XX. kongresa in poznejšimi sklepi.

Na podlagi dosedanjega sistema je prejel kolhoz plačilo za oddane pridelke po raznih cenah, če je dal pridelke kot obvezno oddajo, če jih je prodal državi ali pa dobavljal strojno-traktorskim postajam kot plačilo za opravljeno delo na poljih, ali pa jih je prodal državi na podlagi pogodbe. V zadnjem primeru — to je prodaje na podlagi pogodbe — je dala država kolhozu močno «nagrado» oziroma plačilo za količine, ki so bile dobavljene kot presežek sklenjene pogodbe. Tak sistem je bil posebno ugoden za večje in bolj razvite kolhoze (in tiste, ki so pridelovali določene kulture). Tako se manjši kolhozi niso preveč zavzemali, da bi dvignili proizvodnjo. Zato je treba ustvariti potrebno ravnotežje, da bodo tudi šibkejši kolhozi lahko razpolagali z zadostnimi fondi za nakup tehničnih sredstev. Potrebno je zato urediti tudi sistem prodaje kmetijskih strojev, goriv, naprav in umetnih gnojil. Kot primer je tov. Hruščev navedel, da je trebo ukiniti dvojno ceno goriv in uvesti enotno ceno, ki naj velja za industrijska podjetja, kot tudi kmetijske zadruge.

Tov. Hruščev opozarja v svojem poročilu, da se je treba resno pobrigati za povečanje pridelka krme. Neuspehi v nekaterih krajih, se ne morejo na noben način priprisati klimatskim pogojem, marveč dejstvu, da tehniki in voditelji kolhozov posvečajo premalo pažnje temu vprašanju. Zato je v zaključku priporočal vsem voditeljem kmetijskih podjetij, naj se v večji meri poslužijo doprinosa, ki ga morajo dati znanstveniki in partijski voditelji.

Ob 15. obletnici smrti Alme Vivode

Dnes 28. junija poteka 15. obletnica junaške smrti Alme Vivode. To je sijajen lik žene in matere ki je še pred padcem fašizma šla s polnim navdušenjem svoje mladosti v partizansko gibanje in žrtvovala svoje življenje.

28. junija 1943 — mesec dni pred padcem fašizma — je prišla Alma Vivoda v mesto po nalogu partizanskega poveljstva, ki ji je poverilo važno misijo. Fašistični zasledovalci pa so jo prepoznali in so jo začeli zasledovati. V bližini Bošketa se je Alma Vivoda zavedla, da ji sledita dva karabinjerja, ki sta pospešila korak, da bi jo dohitela.

Mlada borka je takoj razumela, da ji preostaneta na izbiro samo dve rešitvi: beg ali smrt. Aretacija bi pomenila mučenje, s katerim bi ji skušali iztrgati važne izpovedi. Alma se je na mestu odločila, vzela iz torbice ročno bombo in jo zagnala proti karabinjerjema v upanju, da se ji bo beg posrečil. Toda bomba ni zadela cilja in karabinjerja sta začela streljati s pištolo. Streli so mlado borko zadeli do smrti.

V Čamporah, rojstni vasi Alme Vivode, so po vojni vaščani zgradili Ljudski dom, ki nosi njeno ime in v katerem se vsako leto počasti spomin mlade junaške antifašistične borke.

Letos bo komemoracija tembolj pomembna, ker se bodo tovariši in demokratje, ob 15. obletnici njene junaške smrti ,dostojno oddolžili spominu z obnovo obveze, da bodo vedno držali visoko zastavo osvobodilne borbe in ojačili borbo proti vsem ostankom fašizma.

Široka solidarnost s počastitvijo Frausina

V okviru počastitve spomina nepozabnega voditelja in borca tov. Luigia Frausina ob priliki visokega odlikovanja, je naša federacija prejela prejšnji teden številne brzojavke pristanka, ki so ga dale politične osebnosti in organizacije. Med prvimi je brzojavka, ki jo je poslal generalni sekretar naše partije tov. Palmiro Togliatti.

* * *

Skupno z vami se z ginjenostjo spominjamo nepozabnega junaškega lika Luigija Frausina, odlikovanega s spominsko zlato kolajno, sposobnega in pogumnega voditelja partije, kateri je pripadal od ustanovitve Frausin je posvetil trdi ilegalni borbi proti fašističnemu trinoštvu vse svoje življenje. Aretiran je bil 1931, obsojen od Posebnega sodišča, zaprt dolgo let v ječi in konfinaciji.

Čim je prišel v septembru 1943 na svobodo, ni okleval niti trenutek. Takoj je zopet začel borbo proti fašizmu in hitlerjevskim zavojevalcem. Združil je Italijane in Slovence v gorečem domoljubnem in internacionalističnem duhu. Aretiran od SS je neomajno vzdržal pred strahovitim mučenjem. Nacifašistični banditi so ga vzeli iz ječe v tajnosti in ga tajno umorili. Naj ostane živ njegov spomin, širi naj se nauk, ki izvira iz njegovega življenja in mladina naj poveličuje njegov lik junaškega borca za stvar socializma.

PALMIRO TOGLIATTI

* * *

Vsedržavno združenje italijanskih političnih preganjancev antifašistov se spoštljivo klanja slavnemu liku Luigija Frausina, vztrajnega borca proti diktaturi in za svobodo našega ljudstva, raduje se nad pravičnim priznanjem republike njegovih vrlin državljana in partizana, ki mu je bilo dano s podelitvijo najvišjega vojaškega odlikovanja.

Za izvršni odbor
Predsednik TERRACINI

* * *

Spominska zlata kolajna Luigiju Frausina spominja na junaštva vseh, ki so padli za prijateljstvo in svobodo narodov. Izražamo našo toplo hvaležnost njegovemu žrtvovanju, obenem z žrtvami tržaškega ljudstva, v imenu idealov bratstva, ki so skupni vsem borcem za svobodo.

BOLDRINI
odlikovanec z zlato kolajno odporniškega gibanja

* * *

V vedno živem ,toplem in borbenem spominu tovariša Luigija Frausina za stvar komunizma, se pridružujem manifestaciji, ki ga prikazuje za vzgled in vzpodbudo novim proletarskim in domoljubnim pokolenjem.

EDOARDO D'ONOFRIO
podpredsednik centralne kontrolne komisije KPI

* * *

Z vsem srcem se pridružujem počastitvi spomina ljubljenega tovariša Luigija Frausina, zaslužnega borca za stvar socializma, katerega življenje in junaška smrt sta svetel vzgled komunista in voditelja.

ALDO LAMPREDI
član CK KPI

* * *

Pridružujem se vaši svečani manifestaciji v počastitev slavnega spomina tovariša Frausina, katerega plemenite vrline voditelja in komunista in borca za svobodo mi je bilo v čast poznati in ceniti.

DOMENICO CIUFOLI

Revizionistične teorije ZK *obsojene na kongresu* Komunistične partije ČSR

- *Poročilo in zaključki tov. Novotnyja*
- *Pozdravi delegatov bratskih partij*

V nedeljo se je zaključil v Pragi 11. kongres Komunistične partije Češkoslovaške, ki bo — kot je poudaril prvi sekretar partije tov. Novotny — prešel v zgodovino ČSR. Na 11. kongresu so namreč sklenili, da bodo v kratkem zgodovinskem obdobju končali zadnjo fazo izgradnje socializma. Smo tik pred zadnjo bitko tega obdobja — je dejal Novotny — ki nam bo omogočila vstop v komunizem. Zavedamo se velikih odgovornosti, ki jih prevzemamo pred našim narodom in pred vsem mednarodnim delavskim gibanjem. Toda zavedamo se, da bomo izpolnili naše obveze, ker poznamo moč naše partije in našega ljudstva. Predvsem pa se zavedamo, da smo sami: izpolnili bomo vse obveze proletarskega internacionalizma, nikoli se ne bomo odrekli naši zvestobi SZ, njeni partiji, enotnosti socialističnega tabora, mednarodnemu zavezništvu z vsemi komunističnimi partijami v svetu, ki se borijo za mir in socializem.

revizionistične teorije, ki skušajo razbiti to enotnost.

Imperialisti imajo ves interes — je poderta l Kiričenko — da oslabijo enotnost socialističnega tabora. Našo sodbo o akcijah jugoslovanskih komunistov — je še poderta l — je povedal tov. Hruščev v Sofiji, na zadnjem kongresu KP Bolgarije in pri tem nimamo kaj menjati. Ne bi bili marksisti in leninisti, če se ne bi bili odločno dvignili proti tistim, ki dvigajo roko proti najsvetejši stvari — marksizmu-leninizmu in če bi delali neodkritosrčno, da ne užalimo revizioniste. Komunisti smo poklicani, da spremenimo svet. Zgodovina nam je naložila velike odgovornosti. Komunisti niso nikoli popuščali o življenjskih in osnovnih vprašanjih marksizma-leninizma in tega tudi ne bodo nikoli storili. Nikoli ne bodo dopustili, da bi ostal delavski razred ideološko razorožen.

Tov. Kiričenko je nato podčrtal velikansko moč sil miru, stališče ZDA, ki trmoglavo zavrača vse sovjetske miroljubne predloge, omenil je nadalje nemško združitev, poskus ZDA vmešavanja v notranje zadeve socialističnih dežel ter pribil, da se morajo vodilni krogi zahodnih dežel zavedati, da bi vsak poskus sprožitve nove svetovne vojne, lahko končal samo z uničenjem imperializma.

Vodja kitajske delegacije

Za sovjetskim delegatom je spregovoril tov. Tung Pi Vu, vodja kitajske delegacije, ki je čestital za dosedanje uspehe, katere si je KP ČSR tudi zaslužila, ker je razbila in zavrnila vse protikomunistične napade in revizionistično ofenzivo, katere nosilci so jugoslovanski voditelji. Slednji so sestavili svoj program z namenom razbiti enotnost socialističnih dežel, prav v trenutku ko se imperialisti čutijo šibke in zato so jim indirektno pomagali v njihovi borbi proti narodom, ki se bijejo za neodvisnost in mir.

Tov. Loga Sowinski

Pozdrav Združene delavske partije Poljske je prinesel delegat tov. Loga Sowinski, član politbiroja partije. Uvodoma je govoril o globokih vezeh, ki združujejo poljsko in češko partijo, pozdravil je socialistične zmage v ČSR. Tudi na Poljskem — je poudaril — smo od našega zgodovinskega 8. plenuma dalje, po XX. kongresu KP SZ, v ofenzivi in beležimo vedno nove zmage v izgradnji socializma. Na Poljskem delamo vztrajno vsak dan, zve duhu marksizma - leninizma na podlagi našega položaja. O stojajo še nezadoščene potre in težave, ki jih pa ne skri mo. Ravno obratno, delov ljudje in ves narod zvesto s dijo borbi partije. Mi se bor mo proti revizionizmu — nadaljeval poljski delegat — je danes glavni sovražnik, k ogroža našo enotnost. To istočasno ne podcenjujemo n varnosti dogmatizma in sekt štva, ki lahko oddaljita part od množic. Prav zaradi teg ker smo leninisti se borimo p ti stališčem ZKJ, ki je zapus la pot marksizma - leninizm

Edina možna platforma sta d nes za vse komuniste dve lis ni, ki jih je v Moskvi podpis lo 64 komunističnih partij. N osnovi političnih trditev om njenih listin bomo branili b prestanka in z vsemi moč enotnost socialističnih dežel.

Govor tov. Spana

Pozdrav Komunistične p tije Italije je prinesel kong su tov. Velio Spano, ki je g voril prejšnji petek. Uvodo je delegat naše partije govo o zadnjih volitvah v Italiji, p ložaju v Franciji ter v zv s tem dejal, da bi morali p francoski dogodki odpreti jugoslovanskim komunistom resni napaki, ki jo vsakodn no zagrešijo, ko postavljajo mesto nasprotstev med socia stičnimi in kapitalističnimi želami, umetno ustvarjeno sprotstvo med velikimi in limi deželami in ko brez v razlike smatrajo za «socialis čne sile» vse tiste, ki se form no sklicujejo na socializem. Franciji vidimo danes nam ljene socialiste, ki delajo blagoslovom Comisca in s te pomagajo napredovanju fašis nih sil. Povsem očividno je rej, da nismo samo mi kom nisti, ki obsojamo ideološke politična stališča jugoslovansk tovarišev, marveč je življen samo, ki jih obsoja. Mi želim da bi jugoslovanski komuni ne ostali gluhi na poziv, ki j prihaja od stvarnosti in da revidirali svoja stališča.

Obravnavajoč komunistič volilno zmago v Italiji tov. Spano podčrtal, da bila ta zmaga sad pravilne p litike ,ki smo jo vodili v pop nem skladu z nauki XX. k gresa KP SZ in na liniji kongresa KPI. Ta zmaga brez dvoma pomagala italija skemu delavskemu razredu p preti njegovo pot v socializ

O jugoslovanskih revizioni stičnih stališčih je govoril to tov. Jiri Heindrich, član taj štva KP ČSR. Tov. Heindri je ostro obsodil jugoslovans voditelje, da so bili ob žto

(Nadaljevanje na 4. strani)

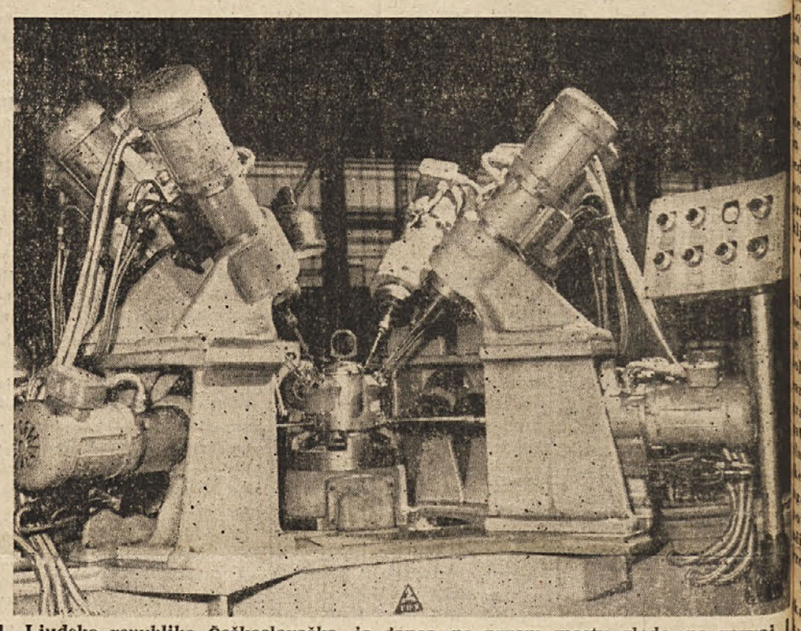

Ljudska republika Češkoslovaška je danes na prvem mestu glede na razvoj mehaničnih proizvodov. V proizvodnji na posameznika orodnih strojev je prekosila Veliko Britanijo in Francijo ter dosegla Zahodno Nemčijo. Kmalu se bo približala Združenim državam. Na sliki: proizvod tovarne TOS v Kurimu: polavtomatičen stroj za luknjanje batov pri traktorskih motorjih.

Zaključek legendarnega pohoda kitajske ljudske armade

(Nadaljevanje in konec)

V oktobru 1934 leta so glavne sile 1. frontne armade, ki je štela kakih stotisoč mož (mnogi so vzeli s seboj tudi družino) odšla iz centralne baze in začela dolgi pohod. Ko je razbila sovražnikov obroč 400.000 mož, je novembra 1934 prišla na mejo Hunan-Keičok in krenila proti oporišču Hunan-Hupeh-Sečuan-Kweičow, ki ga je — kot že povedano — ustanovila 2. frontna armada. Del 1. frontne armade je ostal v zaledju, da je lahko nadaljeval s partizanskimi akcijami in tako zadrževal sovražnika. Čangkajšek je hotel takoj preprečiti umik armade in zato je poslal v zahodni Hunan šestkrat močnejšo vojsko. Takrat so se znašli komunisti v zelo slabem položaju. Toda vojaško poveljstvo je našlo izhod: prva armada je menjala smer in krenila proti Kweičowu, kjer je bil sovražnik številčno zelo šibek. Zasedla je vzhodni del te pokrajine, prekoračila strateško važno točko, to je reko Vukiang in se utaborila v mestu Tsunyi, kjer je ostala 12 dni. V tem času se ji je pridružilo 5000 novih vojakov. V mestu Tsunyi se je sestala širša konferenca Komunistične partije Kitajske, ki je zelo važen dogodek v zgodovini kitajske revolucije.

Novo vodstvo Kompartije

Do takrat je bilo vodstvo KP Kitajske v rokah levih oportunistov. Slednji, so se bahali, češ da so s svojo politiko prekrižali načrte petih vojaških kampanj, ki jih je sprožil Čangkajšek. In zato so se uspavali na teh rezultatih. Kot posledica tega je začela borbenost Rdeče armade upadati in vojaštvo ni nudilo več nobenega odpora. Tako se je znašla armada večkrat v težavah. Naj omenimo samo to, da je 1. armada pri svojem umiku, ko je prišla v januarju 1935 v Tsunyi, izgubila med potjo 60 odst. svojega moštva. To je začelo odpirati oči mnogim partijskim voditeljem, tudi tistim, ki so sledili oportunistom, ki so končno razumeti, da je treba začeti s popravljanjem zagrešenih napak.

Na partijski konferenci v Tsunyju je prevzel vodstvo Centralnega komiteja Maocetung, zato se je položaj kmalu spremenil na boljše.

1. frontna armada je začela izvajati taktiko gibljivosti in je s tem iztrgala sovražniku iz rok vsako iniciativo. Že mesec dni pozneje je Rdeča armada z novo taktiko uničila štiri sovražnikove divizije, ki so se nahajale v okolici Tsunyja. To je bila njena prva zmaga odkar se je začel dolgi pohod. V devetih dneh je z nenadnimi napadi na sovražnika v maju prekoračila reko Činsa na meji Sečuana z Junanom in pri tem ni utrpela nobenih izgub.

Na ta način se je Rdeča armada iztrgala iz sovražnikovega obroča. Nadaljevala je nato pot proti severu po zapadnem Sečuanu, prekoračila reko Tatu in Veliko sneženo gorovje ter dospela v januarju 1935 v Mukung, kjer se je združila s 4. armado.

Na dolgem pohodu je bila kitajska ljudska armada pogostoma izpostavljena boleznim, predvsem pa lakoti. Še danes se revolucionarni borci spominjajo, kako so bili večkrat prisiljeni jesti drevesno lubje in celo podplate čevljev ter usnjene pasove pušk. Kljub vsem težavam, ki jih je ljudska armada srečala na dolgi poti, je zmagovito zaključila svoj legendarni pohod

Zopet neprijetnosti

Zaradi neprestanega umikanja pred sovražnikom, so mnogi izgubili zaupanje v bodočnost revolucije. Tak je bil primer Čang Kuo Tao, poveljnika 4. frontne armade. Slednji je v marcu-aprilu 1935 zapustil oporišče Sečuan-Šensi in se usmeril s svojo vojsko proti jugozahodnemu delu Kitajske, to je bil dejansko beg pred bojem. Po združitvi 1. in 4. armade je Centralni komite sklenil ustanoviti znova oporišče Sečuan-Šensi-Kansu in pospešiti obenem širjenje ljudskega odpora proti japonskim okupatorjem. Toda Čang Kuo Tao se ni hotel držati teh sklepov. Upajoč, da bo slednji spremenil svoje stališče ,je CK dal Rdeči armadi povelje, naj se zadrži dva meseca v Sungpanu (severozahodni Sečuan). Sklical je obenem dve važni konferenci, ki naj bi odločali o nadaljnjih vojaških premikih. Čang je navidezno sprejel partijska navodila. V avgustu 1935 je pričela Rdeča armada svoj pohod proti severu in sicer v dveh smereh: desno je vodil CK z Maocetungom, levo pa Čang Kuo Tao, Ču Teh in Liu Po Čeng. Leva kolona je dosegla Apho v Tibetu. Toda Čang je bil zopet v prepiru s centralnim vodstvom. Vodil je čete proti jugu in izvajal pritisk na ostala dva poveljnika, da bi sledila njegovim načrtom. Dal je celo tajna navodila, da bi dva zbora 4. frontne armade, ki sta se nahajala v desni koloni, ubrala smer proti jugu. Toda poveljniki desne kolone niso šli na limanice. Kolona je nadaljevala svojo pot proti severu, prišla v mesto Latseku, strateško točko na meji Sečuana in Kansuna, prekoračila je goro Minšan in vstopila v južni Kansu. V oktobru 1935 je končno dosegla mesto Wuči v severnem Šansiju in se združila z enotami 15. armadnega zbora. Ta armadni zbor so sestavljale partizanske edinice, ki so delovale na tem področju. V novembru istega leta je premagala tamkajšnje japonske čete in ustanovila oporišče Šensi-Kansu, ki je postalo pozneje majhna ljudska država s središčem v Jenanu.

Pot 2. frontne armade

V novembru 1935 je 2. frontna armada s partizanskimi akcijami za sovražnikovo črto ščitila pot 1. armadi, ki je na ta način lahko mirno in brez zaprek nadaljevala svoj dolgi pohod. Nato je tudi 2. armada krenila po isti poti. V juniju naslednjega leta je prišla v Kantse v zahodnem Sečuanu, kjer je našla Čangovo 4. armado. Čang je hotel pritegniti na svojo stran tudi 2. armado, toda njeni poveljniki se niso strinjali z njegovimi načrti. Čang je bil tako prisiljen opustiti svoje namere in končno sta obe armadi krenili proti severu. V oktobru sta prišli v Hweining, kjer sta se združili s 1. armado. Tako so bile končno vse tri glavne sile Rdeče armade združene in dolgi pohod se je s tem zmagovito zaključil.

Junaški podvig

Dolgi pohod je velika in sijajna epopeja kitajske revolucije. Vojaki, ki so bili večinoma kmetje, so prehodili nad 13.000 km dolgo pot. Na svoji poti so šli čez 11 pokrajin. Čangkajšek je imel na razpolago močne kopne in zračne sile krajevne oboroženе skupine zemljiške gospode in oficirjev. Njegova vojska je bila vedno za petami Rdeči armadi, ki se je umikala v gore, čez reke, jezera itd. Revolucionarni vojaki so bili pogostoma brez hrane,

(Nadaljevanje na 4. strani)

ZA VSAKOGAR NEKAJ

V nekem pariškem salonu so priredili svečanost na čast Stendhalu. George Sandova se je pogovarjala z ženami nekaterih generalov. Napadala je zakon, češ da v zakonski zvezi ne more biti normalen noben moški. Pa ji je srdito ugovarjala žena nekega generala:

«Lahko vam rečem, da je moj mož pravi svetnik».

«Ne le svetnik, marveč tudi mučenec», je zlobno dodala Sandova.

* * *

Händl, nemški skladatelj številnih oratorijev in velik vinski brat, je bil nekoč v gosteh pri angleškem lordu, ki mu je postregel z izvrstnim vinom.

«No, maestro, kako vam je všeč vino? Ali ni prav tako dobro kot vaši oratoriji?»

«Vsekakor», je pritrdil Händl.

«Lahko vam ponudim še druge sorte, na primer burgundsko, pa tokajca...».

«Kar dajte», mu je odgovoril Händl, «v mojih oratorijih vedno sodeluje ves zbor».

* * *

Neko mlado dekle je vprašalo znanega sodobnega ameriškega skladatelja italijanskega rodu Menottija, kako mu je všeč njen glas.

«Ali mislite, da lahko z njim kaj dosežem?»

«O, da,» ji je odvrnil skladatelj. «Vaš glas vam utegne zelo koristiti v primeru požara in brodoloma».

KULTURA IN ZNANOST

Zaključne prireditve *in razstave* slovenskih šol na Tržaškem

Kot vsako leto, tako tudi letos naše šole prirejajo ob zaključku šolskega leta kulturne prireditve in razstave ročnih del učencev. Nekaj takih prireditev in razstav je bilo že prejšnji teden, med katerimi je bila posebno pomembna prireditev v Avditoriju, o kateri smo obširneje poročali v zadnji številki našega lista. Kot se sliši nameravajo ponoviti prireditev tudi v raznih krajih na podeželju. To pa se bo zgodilo menda šele po končani maturi. Prepričani smo, da kjer koli bodo uprizorili «Ta veseli dan», bodo imeli uspeh. Naj omenimo npr. Opčine, kjer se že sedaj veliko govori o nameravani prireditvi.

Osnovni šoli iz Bazovice in ...ka sta preteklo sredo priredili skupen nastop v Bazovici. Na sporedu so bile številne točke, med katerimi je bila tudi «Rdeča kapica». Nastopil je tudi odličen šolarski pevski zbor. V nedeljo so bile številne prireditve. Otroci iz Riemanj in ... so igrali «Pepelko». Istega dne je bila v Riemanjih razstava ročnih del. Tudi v Nabrežini, Cerovljah sta bili v nedeljo šolski prireditvi. Istega dne sta šoli iz Medje vasi in Štivana pripravili skupno prireditev v Medji vasi; šoli s Šempolaju in Sesljanu pa sta pripravili razstavo ročnih del. Zaključna prireditev je bila tudi v Gropadi.

Večja kulturna prireditev je bila v soboto zvečer v Prosvetnem domu na Opčinah, katero je priredila tamkajšnja osnovna šola, ki je privabila polno dvorano hvaležnega občinstva. Program je bil zelo pester in bogat. Udeleženci prireditve so se zelo pohvalno izjavili o otroškem pevskem zboru. Seveda so uspele tudi druge točke, kar potrjuje, da so se učenci kot učitelji potrudili in so zato vredni vsega priznanja.

Vedno v nedeljo je bila šolska prireditev tudi v Saležu, o kateri pa je naš sodelavec napisal poseben članek, ki ga objavljamo na drugem mestu.

Razen zgoraj navedenih prireditev in razstav so bile še druge, za katere pa žal nimamo točnejših podatkov, kar naj naši cenjeni bralci upoštevajo.

Na koncu pa še nekaj pripomb: Šolske prireditve imajo vedno svoj pomen. Popolnoma jasno je, da se morajo tako šolniki kot učenci mnogo truditi predno pripravijo tako prireditev. In prav zato, poudarjamo, da je pomen šolskih prireditev še večji. Nikakor pa ne moremo trditi, da je prav ako te prireditve, pa četudi skromne ter kraju in prilikam primerne, potečejo takorekoč na tiho. V tem primeru si upamo trditi, da je skromnost nekaterih neumestna. Dovoljujemo si tudi dostaviti, da bi morala bodisi vodstva posameznih šol ali pa didaktična ravnateljstva pravočasno obveščati časopise in radio, kar bi nedvomno še povečalo pomen šolskih prireditev.

Nezgorljiva obleka

▲ ***Važen izum sovjetskega inženirja***

Sovjetski inženir Vladimir Voskobojnikov je izumil obleko, v kateri lahko prebije človek 40 minut v Martinovi peči pri vročini 400 stopinj. Ta nezgorljiva zaščitna obleka je iz dvojnega ovoja, v katerem je vmesni prostor napolnjen z zrakom. Čelada je opremljena s telefonom in svetilko. Obleka tehta osem kilogramov.

Prvo preizkušnjo je oblačilo že prestalo v neki tovarni, kjer so popravljali Martinovo peč, ki je bila med popravilom ves čas v obratu.

Skrivnosti planin ob zemeljskem ravniku

Leta 1953 so dosegli alpinisti največji uspeh Novozelandec Hillary in Nepalec Tensin sta se povzpela na streho zemske oble, na goro Everest. Potem so odprave raznih dežel osvojile še vrsto drugih vrhov v himalajskem pogorju.

Toda malokdo ve, da najteže osvojljivi vrhovi niso na Himalaji marveč v Afriki. O vrhovih na tej zemski celini le malo vemo, saj skoraj ne poznamo drugih hribov kot Kilimandžaro. V Afriki pa je množica lepih vrhov, ki še čakajo pogumne planince. Sploh je Afrika znana kot dežela nasprotij, kot celina pisanih barv tropskega sveta, širokih step, puščav in pa hudega mraza na vrhovih težko dostopnih planin. Kadar se unesejo poplave ,naglo požene iz tal bambus, ki preraste vse poti, tako da mora lovec z dolgim nožem sekati bujno zelenje pred seboj.

V deželi ob zemeljskem ravniku so planine znatno višje od Mont Blanca, ki je najvišja gora v Evropi. Na teh gorah in njih pobočjih je tudi mnogo ledenikov. Planinci, ki so leta 1938 prvič odkrili skrivnosti afriških velikanov, so opazili, da se skrivajo med kamenjem veliki lediniki.

Leta 1938 je italijanski raziskovalec Ruvensori prepotoval v družbi treh tovarišev vso Ugando in se povzpel tudi na najvišji vrh te dežele. Nekaj let prej so Belgijci splezali na vrh Alberte in Marghuerite.

Kdaj bodo planinci dokončno raziskali afriške vrhove? Še vedno je cela vrsta planin, na katerih vrhove še ni stopila človeška noga. Osvojiti bo treba 5098 metrov visokega Aleksandra v Staleyevih planinah. Razen tega čaka v Beckerskem pogorju še 4820 metrov visoki Semper

Tudi naši kmetje bi lahko pridelovali sojo

- ***Na Kitajskem jo gojijo že nad 5000 let***
- ***Pri nas je še nepoznana***
- ***Kaj vse lahko pridobivamo od te koristne rastline***

Čeprav je kmetijstvo na Tržaškem omejeno in se zaradi številnih razlogov manjša iz leta v leto, želimo naše bralce, zlasti kmete in tiste, ki se zanimajo za kmetijstvo, opozoriti na rastlino, ki je pri nas sploh ne poznamo, a bi od nje imeli precejšnje koristi, ako bi jo gojili. Ta rastlina se imenuje soja.

Soja spada med najstarejše kmetijske rastline, ki so jo na Kitajskem pridelovali že pred pet tisoč leti. Prvotna domovina te rastline je Mandžurija. Od tam se je razširila najprej po raznih azijskih deželah, zlasti na Japonsko, kjer je sedaj pridelajo več kot v vseh evropskih deželah skupaj, v Ameriko in v druge dežele. Med zadnjo vojno so jo gojili zlasti v Nemčiji in je bila važna hrana tudi za nemško vojsko. V zadnjih letih so jo začeli načrtno gojiti tudi v Italiji, Jugoslaviji, Romuniji in v drughi deželah. Kaže pa, da jo bodo v Ameriki kmalu pridelovali več kakor v prostrani Kitajski, saj so že sedaj ZDA na drugem mestu med deželami, ki jo pridelujejo.

Soja je stročnica zelo podobna grahu ali nizkemu fižolu. Vendar se ne ovija kakor fižol ali grah. Stroke ima nasplošno manjše in zrnje drobnejše kakor pa grah ali fižol. Kljub temu pa je pridelek na hektar mnogo večji od pridelka fižola ali graha. Toda kar je važno, je tudi to, da je soja zelo bogata na snoveh, ki so velikega pomena za življenje. Predvsem je treba vedeti, da je soja zelo bogata na beljakovinah. V zrnju soje je 35 do 40% kakovostnih prebavljivih beljakovin, dočim je v drugih stročnicah le okrog 25 do 30% beljakovin, katere pa niso lahko prebavljive. Razen tega vsebuje soja 13 do 26% maščob (to je odvisno od raznih sort.), medtem ko jih v fižolu ni niti 2%. Po rudninskih snoveh, n. p. po kalciju je soja neprekosljiva, saj prekaša celo mleko. Toda to še ni vse. Vedeti moramo še, da je po hranilni vrednosti soja triinpolkrat več vredna kakor meso. Kilogram soje vsebuje 4660 kalorij. Razen tega pa vsebuje soja še zelo redko snov, posebno živčno hranilo, ki se imenuje elicitin in ki se ga menda najde le še v jajcih in možganih. Nadalje je v soji cela vrsta vitaminov, ki so važnega pomena za organizem.

Že iz tega skopega opisa soje lahko razvidimo kako velikega pomena je za prehrano. Omenimo naj še, da se jo da uporabiti na najrazličnejše načine. Iz nje pridobivajo moko, zlasti za slaščice, za primes h krušni moki, za zdravilno pecivo itd.; iz zrnja je mogoča pridobivati izvrstno mleko, iz njega pa razne vrste sira, dalje sirnino, ki je surovine za tvoriva, vlakna, za podobne snovi kakršna je bakelit itd. Nadalje iz nje pridelujejo razna olja, katera zlasti v Ameriki uporabljajo v industriji. Samo za znane Fordove tovarne posejejo okrog 30.000 hektarov s sojo. Med drugim pridobivajo iz nje surovino za karoserije.

Važno je tudi to, da je soja zelo skromna rastlina, da je, torej obdelovanje zelo preprosto in kar je zelo važno zlasti za naše kmete, ki nimajo dovolj denarja za nakup umetnih gnojil, je soja tudi važno gnojilo. Tam kjer raste soja ostane mnogo dušika tudi v zemlji.

Dežurna služba

◆ ***Nova uspela premiera SNG v Trstu***

Poljski pisatelj Jerzy Lutowski, ki je napisal «Dežurno službo», se je lotil s tem obravnavanja kočljivega vprašanja, ki je bilo in je še zdaj v tej povojni dobi dokaj aktualno. Problem je to onih političnih kratkovidnežev, ki v dobri veri, da služijo človeštvu, narodu in domovini, zašli za časa vojne, kakor tudi ponekod še po vojni, na stranpot, ki je privedla v slepo ulico poraza in končnega spoznanja. Ni lahek korak nazaj na pravo pot takih izgubljencev, ki so v bistvu le pošteni, želijo popraviti zmoto ter s svojim delom zopet služiti pravični stvari človeštva in napredka. Prav tako je po drugi strani tudi dolžnost družbe, da jih sprejme ter ponujeno roko sprave ne zavrne, marveč pomore k rehabilitaciji, ki bodi dobremu in pozitivnemu v prid. A žal so ponekod priznanja in obžalovanja takih, ki si želijo spet na pravo pot, naletela včasih pri odgovornih na nepravi odziv, kot je to primer zdravnika Tadeusa Osinskega, ki ga v tem delu pisatelj obravnava.

Zdravnik Osinski, ki je nekaj časa zdravil povojne poljske kontrarevolucionarje, je bil ob uničenju teh zajet ter rehabilitiran s tem, da je bil prestavljen v neko podeželsko bolnišnico. Tedaj se pojavi slučaj, da bi moral operirati višjega državnega in partijskega funkcionarja, kar pa zastopnik varnostne službe prepreči češ, da takle nasprotnik s takšno preteklostjo ne sme operirati visokega funkcionarja. To nezaupanje zdravnika stre in tudi potem, ko ni drugega zdravnika, da bi funkcionarja operiral, se ta zakrkne ter ga, kljub prigovarjanju zastopnika varnostne službe, noče operirati. Šele na prigovarjanje in apeliranje na čustva s strani sestre Zofije se mu oglasi vest ter se končno odloči za operacijo.

Igra našega ansambla in režije Babiča in Lukeša je dosegla lep uspeh. Le škoda, da niso bili prizori dialogov v drugem dejanju med Sewerinom Machcewiczem in Osinskim in med tem in Ano in Zofijo v pravi meri izkoriščeni. Če bi bili ti vrhunski prizori boljši, bi obilno prispevali k popolnemu uspehu.

Najboljši od nastopajočih je bil Rado Nakrst, ki je odlično podal Romana Brosza. Zelo se je potrudil Stane Starešinič, ki je dobro podal zahtevno vlogo kirurga Tadeusa Osinskega. Prijetna je bila Mira Sardočeva, kot medicinska sestra Zofija; Leli Nakrstova je lepo podala radovedno bolniško strežnico Klysiowo. Zanimive like so postavili Modest Sancin kot Piotr Dabek, Julij Guštin kot vodja varnostne službe, Zlata Rodošokva kot Tadeusova zaročenka, Stane Raztresen kot ravnatelj bolnišnice in Silvij Kobal kot delavec pri žagi. Nastopila sta še Edvard Martinuzzi kot doktor Korgut in medicinska sestra Janina.

Vsekakor lahko štejemo «Dežurno službo» med uspele uprizoritve SNG v letošnji sezoni in le škoda je, da je bil na premieri tako slab obisk.

G-a

Karavana miru v Trstu

V torek zvečer je prispela v Trst «karavana miru», ki jo sestavlja skupina angleških žena in ki je pred prihodom v Trst obiskala številna druga mesta v raznih deželah. Iz Trsta je nadaljevala pot v Jugoslavijo, , kjer se bo ustavila v Zagrebu in Beogradu. **O obisku v Trstu priobčamo članek na 4. strani lista**

Zaključek tečaja ruskega jezika

▶ ***Hvalevredna pobuda Združenja Italija-ZSSR***

Pretekli petek se je zaključil tečaj ruskega jezika, ki ga je organiziral tržaški odbor združenja «Italija-ZSSR». Omenjeni tečaj je trajal od preteklega novembra. Skupno je bilo 42 lekcij. Vodila ga je g. Pilipenco-Englandi Olga. Ta je ob zaključku, pretekli petek, med drugim poudarila, da je za tečaj vladalo veliko zanimanje. Povedala nam je tudi kako je potekal tečaj. Izvedeli smo, da je udeležencem mnogo pomagal zlasti magnetofon, na katerega so posneli lekcije. Tečajniki so tako imeli možnost, da so omenjene lekcije celo sami ponavljali, kar je zlasti važno v pogledu fonetike. Nadalje je učiteljica povedala, da je med slušatelji tečaja vladalo veliko zanimanje tudi za zemljepis in zgodovino Sovjetske zveze. Poudarila, je, da bo prihodnjo jesen treba prav tem vprašanjem posvetiti več pozornosti kot v preteklem. O tečaju so se pohvalno izrazili tudi slušatelji.

Vsekakor moramo tudi mi poudariti, da je bila pobuda tržaškega odbora združenja «Italija-ZZSR» zelo posrečena.

Plastične operacije poznajo že nad 2000 let

Plastične operacije niso danes več nobena redkost. Toda malokdo ve, da so plastične operacije delali že pred več kot 2000 leti. Začetniki operativnih posegov te vrst so bili Indijci, katerih zdravniki so že v četrtem stoletju pred našim štetjem delali plastične operacije nosov. Zgodovinarji trde, da je bizantinskemu cesarju Justinijanu neki indijski zdravnik popravil nos, ki mu ga je sovražnik v neki bitki poškodoval.

Za začetnika moderne plastične kirurgije imajo italijanskega zdravnika Tagliacozzija iz Bologne. Ta je že v 16. stoletju presajal tkivo z mišic na okraz. Tagliacozzi je postal slaven, ko je nekemu grofu popravil nos, ki ga je izgubil v dvoboju. Ta zdravnik je bil za vsaj dve stoletji pred svojim časom. Tedaj so namreč imeli telesne nakaze za božje kazni, katerih ni nihče smel odstraniti. Kasneje je Tagliacozzi vendarle bil deležen priznanja.

Plastična kirurgija si je pridobila domovinske pravice šele v našem stoletju. Za plastične operacije so se najprej odločile filmske igralke. Danes pa po celem svetu številni ljudje, tako ženske kot moški, iščejo za pomoč k naslednikom indijskih zdravnikov in dolgo časa nepriznanega genija Tagliacozzija.

Ali je res da ribe pojo?

Avstrijska znanstvenika dr. Hans in dr. Otto Koenig trdita, da ribe niso ne neme ne gluhe. Nekatere vrste rib celo govore po svoje. Koralne ribe, dolge komaj dva centimetra, se pa celo poljubljajo.

J. K. BANDROWSKI: ŽID

Židje so hodili z nami še v ljudsko šolo. Včasih so ostali celo pri verouku. Vedno so bili lepo oblečeni. Naš součenec Deyches je prinašal izborne kolačke s sladkimi nadevi, morda židovskimi, vendar prvovrstnimi. Na počitnice je hodil, vedno je govoril, da sam «hodi» na morje.

Dasi so bili Židje, je bilo vendar videti, kakor bi ne bili.

Resnične Žide sem spoznal šele na gimnaziji. Bilo jih je v našem razredu med triinštiridesetimi učenci kar dvanajst. Kolikor krat sem se spomnil, da so Židje, jih nisem mogel trpeti. Moj starejši brat me je nekoč vprašal zakaj jih ne morem trpeti in jaz sem mu odvrnil kar na kratko, da zato, ker je že tako.

On pa je vztrajal naj mu vendar obrazložim razlog. In jaz sem mu ponovno odvrnil, da zato jih ne morem trpeti, ker je meni tako všeč.

Prav v onem času, ko sem se zelo poslabšal v matematiki in latinščini me je mati peljala k gimnazijskemu ravnatelju, ki je vedel za vse, in nas je vse poznal, saj je neprestano hodil po vsem poslopju v tistih copatah iz klobučovine.

Ravnatelj me je prijel za podbradek in govoril zelo prijazno. Materi je priporočal nekaj inštruktorjev iz razreda mojega starejšega brata. Med temi je bil tudi neki Sontag. Ta je bil sicer zelo sposoben, toda bil je Žid.

Mati, ki je nabrala ustnice v usmiljen obraz, je hotela predvsem vedeti, kateri izmed fantov je najubožnejši; kateri je, tako se je izrazila, «v najtežjem materialnem položaju».

«Ako bi radi to vedeli, gospa», je razodel gospod ravnatelj,» tedaj je najubožnejši brez dvoma Sontag».

Sontag je bil sin starega kamižolarja, nedvomno tudi Žida, ki pa je bil že skoraj popolnoma slep.

«Zdi se, da ti ljudje nimajo takorekoč niti kje stanovati in prav sin z inštrukcijami nekoliko vzdržuje svoje starše»

«Ako je tako, gospod ravnatelj», je rekla moja mati, «naj bo kar ta Sontag».

Ničesar nisem rekel, šele ko sva sedla v kočijo, sem siknil skozi zobe eno samo besedo:

«Grintovec!»

«Kaj praviš?, se je mati nagnila k meni. «Kaj si rekel?»

«Nič», sem zamrmral.

Naslednjega dne popoldne je prišel Sontag k uri. Čeprav je bil njegov oče krojač in ne mizar, se mi je zdelo, da moj inštruktor diši po mizarskem kleju. Po mizarsko-židovskem kleju, to se pravi, še hujšim in neznosnejšim kakor sicer.

Sontag je imel nad plavimi, rdeče obrobljenimi očmi zrasle obrvi. Zapazil sem, da se mu, ko govori, v ustih nekaj nabira, da se mu v njih nekaj sprijema in lepi. Silno neznosna stvar. Oblečen je bil nadvse ubožno. Vse je bilo staro, oguljeno, zašito. Čudil sem se, da toliko zločinov in hudodelstev, ki jih napravi kak narod, temu narodu ne more zagotoviti niti dostojne obleke.

«Gotovo nosiš kamižolko pod dijaško monturo?» sem omenil, hoteč na ta način opozoriti Sontaga na bedni stan njegovega očeta, kamižolarja.

«Seveda jo nosim,» je odvrnil Sontag, «veliko gorkeje je v kamižolki». In odpel je modro bruzo ter pokazal staro vatirano «barhantovko».

«In ti?» je vprašal.

«Jaz je ne nosim», sem odvrnil zaničljivo, obenem pa sem sklenil, da takega Žida nalašč ne bom razumel.

Držal sem obljubo pri tej uri in pri mnogih drugih, več tednov.

Učil me je matematike. Pojasnjeval mi je z vsem, s čimer je mogel: z jabolki, češpljami, orehi. Žile so se mu napenjale na sencih, a rdeče trepalnice so mu migale tako hitro, da so mu vsekakor morale delati veter pred očmi.

«Ali zdaj razumeš?» je vprašal in iztegnil proti meni trepetajoče premražene roke. Jaz pa sem hladno odgovoril:

«Ne razumem.»

Sčasoma me je Sontag že malo prepoznal in postopoma je jel odkrivati, da se delam nevednega. Spoznal je to iz mojega pogleda. Takrat sem si izbral precej točk, da bi mu gledajoč vanje ne pokazal oči. Te točke so bile: slika Jurija Košaka, šop planik nad naslonjačem, kovinasto kolesce, noge pri klavirju in črna pika, katero imam od rojstva na zapestju leve roke, katero mi je Sontag nenadoma pokril s svojo roko.

«Ne dotikaj se me!» sem zaklical razdraženo.

Uprl je vame pogled in z odprtimi očmi sva dolgo gledala drug v drugega, naposled sem mu brezobzirno zabrusil naravnost v nos:

«Moji tovariši govore, da imam grintavca za inštruktorja.»

«Tvoji tovariši so bedaki.»

«So pa debaki, a dalje, ne razumem.»

Neredko je prišel moj starejši brat, Sontagov sošolec, in razlagala sta mi skupaj. Brat me je lepo prosil, naj se potrudim, da bi razumel, kajti Sontag ima razen mene še druge inštrukcije. «Kdaj bo vendar prišel domov in začel učiti zase?»

Saj prav za to mi je šlo, da bi ne imel časa za lastno učenje, da bi zaostal v učenju in bi tudi sam ničesar ne razumel.

Ko je prišlo na vrsto sestavljanje trikotnikov, so se Sontagove muke podvojile, ako ne celo potrojile. Nisem razumel ničesar od začetka do konca. Zvečerilo se je že, učila sva se že pri luči, jaz nisem razumel nič, seveda sem se delal in nisem niti črhnil.

Sontag se je nekako tako-le usedel, da mi je mogel gledati naravnost v oči in nato naravnost v zvezek. In tako od črke do črke, od kota do kota, od površine do površine, tedaj sem se nenadoma zasmejal, a on me je nenadoma prijel za roko in zakričal:

«Zdaj vidim, da razumeš! Razumeš!»

Razumel sem, toda v meni je divjal silen srd, da sem ga, ne da bi kaj pomislil, udaril v obraz.

Prijel me je za roke, vrgla sva se na divan. Stiskal me je v zapestjih z vso močjo, kar so jo imeli njegovi suhi prsti in bolestno kriveč obraz, je jokal. Jaz tudi, z nosom v nos nasproti njemu. Mlela sva nerazumljive besede, mokre od solz in tako ležala, dokler ni naglo vstopil moj oče v kožuhu, še ves zasnežen. Prav dobro se spominjam njegovih prvih besed:

«Kaj pa je spet?»

Nato so se odprla vrata jedilnice in naglo je vstopila mati. Sontag in jaz sva stala na sredi divana. Kakor da Sontaga sploh ni v sobi, je oče takoj mene vprašal, zakaj se jokam. Odvrnil sem mu, da zato, ker me je Sontag udaril v obraz.

«O», je dejal oče, «to je imenitno».

Prižgal si je cigareto in nato nadaljeval rekoč:

«A zakaj?»

Toda jaz nisem odgovoril. In tedaj je vprašal Sontaga, kako je bilo. Ne da bi čakal na odgovor, saj se nisem mogel več vzdržati, sem zavpil:

«Udaril sem ga v obraz, ker sem razumel!»

Oče je sedel v naslanjač, pritegnil Sontaga k sebi narahlo, položil roko na njegovo ramo in spregovoril nekaj takih besed, ampak takih, da se mi še danes od njih noži obračajo v prsih. Rekel je, da Sontagov oče prav tako ljubi svojega sina, kakor moj oče mene; da Sontagova mati, gotovo stara Židinja, ljubi svojega sina, kakor moja mati mene. Če bi stari kamižolar zbolel, bi njegov sin Sontag zaradi tega prav tako trpel, kakor jaz, če bi zbolel moj oče.

Starši in otroci, nič drugega ni na svetu, samo to.

Nato je moj oče, ki je naju z bratom, svoja sinova, tako redko poljuboval, objel Sontaga okrog vratu, ga poljubil na čelo in, obrnivši se k meni, rekel:

«Za take stvari ni vredno, da bi kaznoval.» Mogoče je le sočustvoval. Nič več.

Z očmi polnimi solz, sem stekel iz salona v kuhinjo, nato čeprav je bilo to pozimi, kar na podstrešje. Tam me je našla mati in me odvedla dol.

Še istega dne sva šla v cvetličarno, nato pa sva se odpeljala do starih Sontagovih.

«Sam poneseš,» mi je rekla mati med vrati starega, temnega poslopja. «To je vendar prav za prav samo tvoja stvar.»

Stekel sem gor, dišalo je tam po čebuli in česnu, končno sem potrkal na vrata, ki jih je odprl star, osivel Žid.

«To je od moje matere za gospo Sontagovo», sem rekel na pragu, položil bele rože v neposredno bližino likalnika na dolgo krojaško mizo in zbežal...

Radiodifuzija v Jugoslaviji

Po en radijski sprejemnik na 30 prebivalcev pride povprečno v Jugoslaviji. Iz tega je razvidno, da je v tem pogledu država precej zaostala za drugimi evropskimi deželami, kljub temu da so bili tudi v tem pogledu napravljeni važni koraki naprej, zlasti v zadnjih letih. Ne Češkoslovaškem pride en radijski sprejemnik na vsakega petega prebivalca.

Televizijska služba pa je v Jugoslaviji šele v začetni fazi, čeravna so začeli s poskusnimi televizijskimi sporedi že pred dvema letoma. Trenutno je v delu ureditev treh stalnih televizijskih postaj in sicer v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani, ki bodo med seboj povezane in si bodo izmenjavale skupne programe.

Koliko živalskih vrst živi na zemlji?

◥ ***Doslej jih poznamo nad 1.100.000, domneva pa se, da jih živi nad 10.000.000***

Doslej poznajo ljudje 1,100.000 živalskih vrst, domnevajo pa, da jih je 3 do 10 milijonov, ker večina žuželk še ni raziskana. V Srednji Evropi živi okoli 50.000 živalskih vrst. V večini so žuželke, ki jih je okoli 28.000.

Črvov je v Srednji Evropi 3.500 vrst, enoceličnih bitij 3.300, pajkovcev 2.300, vretenčarjev pa le 750. V srednjeevropskih vodah je okoli 6.000 živalskih vrst, večinoma žuželk, črvov in enoceličnih bitij.

Zanimiv je povprečni račun glede živali, ki žive na vsej zemeljski površini. Sovjetski raziskovalec Vernacky je izračunal, da je na zemlji okrog 2.500 milijard ton rastlinskih snovi in le eno milijardo ton živali. Razmerje med živalstvom in rastlinstvom glede množine je torej 1:2500.

Vse človeštvo tehta največ 150 milijonov ton, torej sedemkrat manj kot živalski svet. En sam roj kobilic ali vlak slanikov tehta mnogo milijonov ton.

V pretežni večini so mikroskopsko majhna bitja, ki jih s prostimi očmi nikoli ne vidimo, a jih je lahko v enem samem gramu dobre vrste prsti kar dve milijardi; njih števila ni mogoče niti približno oceniti, zato so znanstveniki izdelali verjetnostni račun. Če upoštevamo, da tehtajo posamezna mikroskopsko majhna živa bitja tisočinko grama (številna so še mnogo lažja), bi se dalo izračunati, da živi na vsej zemlji trilijon živali, velikih in majhnih. Nekateri znanstveniki so pa mnenja, da je celo to število znatno prenizko.

Če bi bil gornji račun vsaj približno točen, potem pride na enega samega človeka 500 milijonov predstavnikov živalskega sveta, kar je jasen dokaz, da smo ljudje na zemlji v precejšnji manjšini.

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

11. kongres KP ČSR

(Nadaljevanje z 2. strani)

nih težkih prilikah vedno na strani tistih, ki so napadali dežele socializma, kot je bil primer madžarske kontrarevolucije. Takrat so pomagali tistim, ki so napadli ljudski režim in isto se dogaja danes, medtem ko odprt napad imperialistov ogroža skupino naroda, skušajo jugoslovanski voditelji diskreditirati ZSSR, Kitajsko in socialistične dežele. Zato ni slučajno, da skušajo ZDA, za koristi svoje politike, pomagati jugoslovanskim voditeljem in se ročejo vriniti v vrzel, ki so jo slednji odprli.

Prvi dan kongresa je imel glavno poročilo prvi sekretar KP ČSR in predsednik republike tov. Antonin Novotny. Pri obravnavanju zunanje politike ČSR je dejal, da sta za ČSR listini, ki jih je podpisala v Moskvi ob 40. obletnici Oktobrske revolucije vogelni kamen njene zunanje politike. Imperializem je prisilil socialistične dežele na obrambne ukrepe, toda kljub temu niso slednje nikoli odnehale od postavljanja miroljubnih predlogov. Pri tem je Novotny navedel številna prizadevanja ZSSR, predlog o brezatomskem področju itd.

Tov. Novotny se je v svojem poročilu dotaknil tudi polemike glede na stališča ZKJ ter dejal, da je pravcati val revizionizma, v zavezništvu z dogmatizmom in sektaštvom sprožil pravo vojno proti vsem marksistično-leninističnim stališčem. Dejstvo, da so po XX. kongresu, predvsem pa po madžarskih dogodkih jugoslovanski voditelji povečali propagando svojih revizionističnih teorij, je nedvomno pomagalo mednarodni revizionistični ofenzivi.

Kar se tiče Resolucije I.U. je tov. Novotny dejal, da je KP ČSR branila in brani gledišče, da je bila Resolucija I.U. o Jugoslaviji iz leta 1948 pravilna v načelih, toda storjene so bile napake glede metod njenega izvajanja. Druga resolucija, ki je bila odobrena 1949, pa ni bila pravilna.

Sedmi kongres ZKJ — je nadaljeval Novotny — je zavrnil bratsko kritiko drugih komunističnih partij in je usmeril svoje napade ne na imperialiste, marveč na ZSSR in druge socialistične dežele. Od 1954 dalje je dala KP ČSR mnogo dokazov dobre volje za zbližanje z ZKJ na osnovi marksizma-leninizma in po tej poti bomo nadaljevali. Kar se tiče državnih odnosov bomo nadaljevali glede Jugoslavije vse odnose, ki bodo v obojestransko korist.

V nadaljevanju svojega poročila je navedel dosežene uspere v izgradnji socializma v ČSR, ter je v proizvodnji na posamezника, kar se tiče električne energije, jekla, mleka in drugih proizvodov, že prekosila Italijo, Francijo in Švedsko. Do leta 1965 se bo morala proizvodnja industrije povečati od 90 na 95 odst. v primer s 1957. Govoril je nato o nalogah v kmetijstvu in v drugih sektorjih ter o direkni udeležbi ljudstva pri sestavljanju in izvrševanju sklepov.

Dolžnost slehernega komunista in slehernega državnega voditelja je, da ne napravi nobenega sklepa, ne da bi prej razpravljal z ljudstvom na deloviščih, v okrajih, odborih in upošteval stavljene pripombe. Zelo bomo morali skrbeti — je dejal prvi sekretar KP ČSR — da bodo ta načela prodrla vedno globlje v naš državni aparat, da se bo tako vsa politična in socialna dejavnost odvijala na podlagi demokratičnega centralizma.

Zaključek dolgega pohoda

(Nadaljevanje z 2. strani)

obutve in obleke, poleg tega so jih mučile še razne bolezni. Na svojem pohodu so večkrat naleteli na prebivalstvo, ki se je — pod pritiskom Kuomintanga — balo pomagati revolucionarjem.

Tudi v vodstvu je prišlo večkrat do nesporazumov, ki so ga povzročali levi oportunisti in spletkarji, kot je bil poveljnik Čang Kuo Tao. Toda kitajska Rdeča armada, vojska kmetov in delavcev je znala premagati vse težave, ker jo je vodila leninistična partija z na čelu Maocetungom. Vojaki se niso borili samo z orožjem v roki, bili so istočasno politični ljudje, propagandisti, ki so širili revolucionarne ideje med ljudstvom in ga navduševali za ideale svobode in pravice.

Na svojem dolgem pohodu je Rdeča armada utrpela velikanske izgube. Odšla je na pot s 300.000 vojaki, ko se je pohod končal jih je ostalo le še kakih 30.000.

Kljub uničenju vseh revolucionarnih postojank, razen baze Šensi-Kansu-Ningsia, ki je imela svoje središče v Jenanu, je predstavljal dolgi pohod revolucionarno zmago. Pokazal je legendarno junaštvo kitajske Rdeče armade in borbenost Komunistične partije. Pesniki in pisatelji opevajo in pišejo še danes o dolgem pohodu, kot o legendarnem zgodovinskem dogodku, ki je pomagal kitajski revoluciji, da je lahko prebolela krizo. Povečal je zaupanje ljudstva v Komunistično partijo in njeno revolucionarno vojsko. To je bila podlaga za končno zmago kitajske revolucije, ki je rešila 600 milijonov ljudi iz okovov suženjstva in srednjeveške zaostalosti ter ga privedla na pot izgradnje socializma.

10. mednarodni vzorčni velesejem v Trstu

ČSR želi povečati tranzitni promet skozi Trst

V nedeljo so v Trstu slovesno otvorili 10. mednarodni vzorčni velesejem, ki je velikega pomena za gospodarsko življenje našega mesta, posebno še, ako pomislimo na težko krizo, ki jo to mesto preživlja v vsej tej povojni dobi in zlasti še v zadnjih letih.

Na letošnjem velesejmu je uradno zastopanih skupno 26 držav. Poleg italijanskih podjetij so iz neposrednega tržaškega zaledja zastopane še Jugoslavija, Avstrija, Češkoslovaška, Madžarska in Zapadna Nemčija. Poleg teh držav, ki so velikega pomena za trgovino z našo luko, je važna zlasti udeležba držav Bližnjega in Srednjega vzhoda.

Jugoslovani so dali posebnega poudarka na velesejmski manifestaciji prehrambenim predmetom in blagu, ki prihaja v prvi vrsti v poštev malega obmejnega prometa z Italijo. Avstrija je dala svoj poudarek raznovrstnim industrijskim proizvodom in lesu, Češkoslovaška se ponaša predvsem s tradicionalnimi kristalnimi in keramičnimi umetninami ter tekstilijami, itd.

Kot vsako leto, tako so tudi letos določeni dnevi, ko zastopane države organizirajo razne velesejmske prireditve, zborovanja, konference itd. V ponedeljek je bil n. pr. dan Jugoslavije. Tega dne je priredila tržaška trgovinska zbornica poseben sprejem jugoslovanski velesejmski delegaciji, katerega so se poleg gospodarstvenikov udeležili tudi najvišji predstavniki oblasti v Trstu. Zvečer pa je jugoslovanski konzul dr. Kožul priredil sprejem v prostorih generalnega konzulata FLRJ, katerega se je poleg predstavnikov oblasti in predstavnikov gospodarskega življenja našega mesta, udeležilo tudi mnogo ljudi iz političnega in kulturnega področja. Med drugimi so bili na tem sprejemu tudi vsi župani s Tržaškega področja, številni občinski in pokrajinski svetovalci, tov. Bernetičeva in tov. poslanec Vidali.

Posebnost letošnje velesejmske manifestacije je tudi v tem, da se je tokrat prvič udeležuje Češkoslovaška. V tem vidimo tudi voljo, ki jo kaže ta zaledna država za obnovitev tranzitnega prometa skozi našo luko. To voljo so češkoslovaški zastopniki tudi izrecno poudarili na tiskovni konferenci.

V sredo je bil na velesejmu avstrijski dan. Ob tej priliki je prispela v naše mesto večja skupina predstavnikov avstrijskega gospodarstva, ter skoro vsi predsedniki avstrijskih deželnih trgovinskih zbornic.

Zaključna lestvica kampanje za volilni sklad

Sekcija	cilj	nabrano	%
Magdalena	100.000	205.000	205
Rocol	25.000	50.240	201
Barkovlje	30.000	51.865	172
Ricmanje	5.000	8.435	168
Sv. Ana	100.000	161.730	161
Domjo	10.000	14.150	141
Sv. Jakob	200.000	242.000	121
ACEGAT	100.000	119.810	119
Curiel	300.000	340.000	113
Pratolongo	50.000	56.400	112
Boljunec	15.500	16.870	112
Rojan	40.000	43.553	109
Lonjer	5.000	5.200	104
Milje	500.000	511.450	102
Opčine	50.000	51.010	102
Škedenj	300.000	303.240	101
Barriera	150.000	150.135	100
Sv. Vid	100.000	100.545	100
Tomažič	120.000	120.400	100
Pončana	120.000	120.231	100
Kolonkovec	80.000	80.515	100
Prosek - Kontovel	25.000	25.000	100
Arzenal	50.000	47.275	95
Log	2.000	1.875	93
Sv. Ivan - Podlonjer	110.000	95.310	86
Trebče	25.000	18.209	73
Zgonik	10.000	7.350	73
Križ	100.000	62.000	62
Sv. Marko	100.000	57.940	58
Sv. Alojz	60.000	34.400	57
Mačkovlje	3.000	1.570	52
Tovarna strojev	60.000	29.270	49
Dolina	15.000	7.100	47
Greta	30.000	12.395	41
Nabrežina	15.000	4.880	32
Devin	5.000	1.059	21
Šempolaj	5.000	600	12
Repentabor	—	—	—
Razni		74.067	
Skupno	3.015.000	3.233.070	107

Jutri vsi v Križ

Križani radi pojo. Pri vinu in ribah pa je njihovo petje še lepše. Njihova pesem je slovenska, v veselih in žalostnih trenutkih, je pesem preprostega človeka. S tem še ni rečeno, da Križani ne poznajo drugega petja, društvenega, ki povzdiguje kulturno-prosvetno delovanje.

Pevski zbor je sicer že pred časom zaspal. Na dan pa je prišel društveni orkester, ki svira tudi ob nedeljah na plesu v Ljudskem domu.

Jutri na dan vaškega patrona pa ne bo plesa, orkester noče služiti samo plesni zabavi, priredil bo «veseli večer». Dirigent Mario Bogatec se je že mesece in mesece pripravljal na ta program. Skupaj s Frančkom Žerjalom sta skomponirala devet novih popevk, ki gredo od polke do slowa. V tem je tudi novost «Veselega večera», kateremu želimo, da bi postal nekak slovenski «festival di San Remo» na Tržaškem. Na sporedu je 26 popevk (Avsenik, narodne, Modugno itd.).

Obeta se nam lepa prireditev. Scenarist Slavko Tence je že na delu, da pripravi oder, ki po njegovih besedah, bo resen tekmec onemu s Festivala neapeljske pesmi. Bomo videli.

Peli bodo: Cvetka Kodrič, Leda Sirk, Frančko Žerjal, Sergej Cotič, Gianni De Ceco in Lucijan Tence, ki bo nastopal tudi kot napovedovalec.

Kot vidimo, so to naši stari in novi znanci.

Jutri, torej, vsi Križani na «Veseli večer». Tudi za okoličane bo dovolj prostora na razpolago.

Pridite in ne bo vam žal.

- ak

Proslava A. Vivode v Čamporah

Danes, v soboto 28. junija ob 20,30 bo v Ljudskem domu v Čamporah svečana proslava 15-letnice smrti partizanske junakinje Alme Vivode.

V nedeljo pa bodo v Čamporah proslavili 12. obletnico otvoritve tamkajšnjega Ljudskega doma, ki nosi ime Alme Vivode. Ob tej priliki bo v tej vasi ljudska veselica, na katero vabijo tudi vas.

Srečanje tržaških žena s „karavano miru"

Sprejem na sedežu ZDŽ v Trstu
Obisk na županstvih v Miljah, Nabrežini in Dolini

V torek zvečer je prispela v Trst «karavana miru», ki jo sestavlja skupina žena, ki predstavljajo vse dele angleškega imperija. «Karavano» vodi žena slovitega angleškega filozofa in znanstvenika Russella. Tržaške žene so «karavano» sprejele na trgu pred glavno postajo, kjer so jim predstavnice ZDŽ in drugih ženskih naprednih organizacij iz Trsta podarile šopke cvetic.

«Karavana» je v sredo obiskala tudi nekatere vasi na Tržaškem. Sprejeli so jo tudi župani iz Milj, Nabrežine in Doline. Istega dne proti večeru pa je bil sprejem na sedežu ZDŽ v Trstu, kjer jih je v imenu organizacije pozdravila tov. Jole De Ferri. Sprejema so se udeležile tudi zastopnice ženskih sekcij KPI, PSI, NSZ in PSDI. V četrtek zjutraj pa je «karavana» odpotovala iz Trsta v Jugoslavijo, kjer se bo ustavila v Zagrebu in Beogradu, nakar bo nadaljevala pot v Albanijo, Bolgarijo, Češkoslovaško, Sovjetsko zvezo in na Finsko.

«Karavana miru» ima namen vzbuditi pri ženah v svetu občutek nevarnosti, ki jo prinašajo poskusi z atomsko bombo, odpor do morebitne nove svetovne vojne in okrepiti povezanost v borbi za ohranitev miru v svetu. To sta zlasti poudarili v svojih govorih voditeljica «karavane» g. Russell in predstavnica ZDŽ Jole De Ferri.

Umrl je rektor tržaške univerze

V torek zjutraj je nenadoma preminul rektor tržaške univerze, prof. Rodolfo Ambrosino. Star je bil komaj 48 let. Dan pred smrtjo je bil še navzoč na zasedanju konference o prometnih zvezah v Trstu, kjer je tudi govoril.

Ambrosino je bil profesor rimskega prava. Za rektorja je bil imenovan pred šestimi leti. Pred prihodom v Trst je bil nekaj časa generalni tajnik italijanske ustavodajne skupščine, kjer je mnogo prispeval pri sestavljanju sedanje republiške ustave, za kar je bil tudi odlikovan. Znan je bil kot demokrat in si je mnogo prizadeval za to, da se življenje tržaške univerze demokratizira, pri čemer je dosegel tudi lepe sadove.

V imenu tržaških komunistov je poslanec Vidali poslal sožalje obudoveli univerzi in svojcem pokojnika.

V sredo popoldne je bil svečan pogreb. Po žalnih svečanostih na univerzi, katerih se je udeležila velika množica in najvišje mestne in vojaške oblasti, so truplo odpeljali v Rim, kjer je pokojnik želel biti pokopan.

Davčni seznami

Od jutri dalje so v ul. Malcanton 3 na vpogled davčni seznami in sklepi občinskega komisarja s seznami sprememb davkov za leto 1958, kakor tudi seznami davkov na napise. Uradi so odprti vsak dan od 9 do 11,30.

Novi sedež CGIL v Trstu

S 1. julijem se bo Nova delavska zbornica CGIL preselila v nove prostore v ul. Pondares 8. Nove telefonske številke bodo: 50-431; 50-432 in 50-433. Nova delavska zbornica poziva delavce, naj prispevajo za kritje stroškov za nakup novih prostorov in opreme. Nabiralna akcija se nadaljuje. Danes zvečer je uradna otvoritev novega sedeža, žal ne moremo o otvoritvi obširneje poročati, ker je naš list že tiskan.

RAZPIS
za vlaganje prošenj za šolsko leto 1958-59

Podporno društvo Dijaška matica s sedežem v ul. Buonarroti 31 v Trstu je objavilo sledeč razpis za vlaganje prošenj za šolsko leto 1958-59.

1. Prošnje se vlagajo na posebnih tiskovinah, ki jih prosilci dobijo pri predsednici Dijaške Matice v ul. Roma 15, II (pri SPZ) ali pri upravi Dijaškega doma v ul. Buonarroti 31.

2. Prosilci lahko prosijo: a) za sprejem v Dijaški dom za rednega ali zunanjega gojenca, b) za znižanje vzdrževalnine v Dijaškem domu, c) za izposojo šolskih knjig iz knjižnega sklada, č) za podporo v drugih oblikah.

3. Prošnje za podporo v smislu 2. točke tega razpisa sprejemata do 30. julija t. l. predsednica Dijaške Matice ali pa uprava Dijaškega doma. Uradne ure v Dijaškem domu so v času počitnic vsak delovnik od 9. do 12. ure. Odbor Dijaške Matice se ne obvezuje, da bi proučil prošnje, ki bi bile oddane po zgoraj navedenem roku.

4. Vsa potrebna pojasnila in navodila prejmejo prosilci pri zgoraj navedenih naslovih.

V torek, 1. julija ob 19,30 bo v Ljudskem domu v ul. Madonnina skupščina komunističnih žena. Na dnevnem redu je razprava o deležu komunističnih žena pri uspehu KPI na zadnjih volitvah in o perspektivah za bodoče delovanje.

Župan Pirc petdesetletnik

V soboto je naš dragi tovariš Alojz Pirc, župan iz Zgonika in član federalne kontrolne komisije KPI dopolnil 50. leto. Ob tem važnem življenjskem jubileju mu želita obilo sreče in uspehov pri delu federalni komite in federalna komisija, katerima se pridružuje tudi uredniški kolektiv «Dela».

Čestitke tov. Zidarju

Zakoncema Edi in Ferdinandu Zidarju, šefu tržaške redakcije lista «Unità», se je v torek rodil sinček-prvorojenček, kateremu so dali ime Marko.

Srečnima roditeljema naše iskrene čestitke, malemu Marku pa želimo srečno življenjsko pot.

Uspela šolska prireditev v Saležu

Iz Saleža smo prejeli naslednji dopis:

V Saležu je bila v nedeljo zaključna šolska prireditev, na kateri so sodelovali otroci iz Saleža in Samatorce. Ob navzočnosti številnih staršev in drugih prijateljev šole, so mladi igralci lepo izvajali točke obširnega programa, kar potrjuje, da so bili dobro pripravljeni.

Ob otvoritvi programa je učiteljica Stanka Hrovatinova z zbranimi besedami pozdravila občinstvo, zatem pa so otroci zapeli «So ptičice lokrane in srce je žalostno». Sledila je enodejanka «Nevenka in sonce», «Palučinke», «Prodajalka Metka», nadalje ples «Zagrebačke frajlice» in recitacija «Slovenskim materam». Drugi del programa je obsegal «šolski varjete», pri katerem so sodelovali številni učenci in učenke (ki pa jih zaradi omejenega prostora ne moremo poimensko navajati, kar naj nam prijatelji iz Saleža in Samatorce oproste Op. uredn.). Omeniti moramo nastop učencev iz Samatorce, ki so zapeli pesem pod naslovom «Fantje izpod Lenarta». Obširni program so zaključili s plesom «Lepa Anka» in s pesmijo «Slovenski smo fantje».

Ob zaključku se je učitelj Šušteršič zahvalil udeležencem, učenec Božič pa se je zahvalil v imenu otrok.

Kot je bilo že v začetku rečeno, so se vsi otroci lepo izkazali. Zato naj jim gre topla zahvala z željo, da bi, tudi ko bodo zapustili šolske klopi, z veseljem sodelovali na kulturnem polju in tako bili v vzgled tisti slovenski mladini, ki na žalost kulturno delovanje tako malo ceni.

Posebna zahvala naj gre učitelju in učiteljici za ves njun trud. Obema kličemo: Na veselo snidenje prihodnje leto!

Poleg prireditve si je številno občinstvo ogledalo tudi zelo lepo in bogato šolsko razstavo.

Vaščan iz Saleža

Sestanek administratorjev naših sekcij

V torek, 1. julija ob 19,30 bo v Ljudskem domu, ul. Madonnina 19 sestanek administratorjev naše federacije. Vabljeni so vsi administratorji in pregledovalci računov sekcij, kakor tudi vsi kolektorji. Na sestanku bo podana analiza kampanje za nabiranje prispevkov v volilni sklad in nakazane smernice bodočega delovanja na tem področju.

Obvestilo dvolastnikom

Zveza malih posestnikov in Kmečka zveza v Trstu sta nas naprosili za objavo sledečega obvestila:

Opozarjamo vse dvolastnike, ki nameravajo vložiti prošnjo za sečnjo drvi za leto 1959, da se bodo prošnje vlagale do vključno 31. julija t. l. Ker po tej dobi se prošnje ne bodo več sprejemale, vabimo vse prizadete, da se do tega dne zglasijo v uradih Zveze malih posestnikov in Kmečke zveze, ulica Geppa, 9, pritličje, od 8,30 do 13 in od 15. do 18. ure vsak dan, razen sobote popoldne.

Tajništvi ZMP in KZ

Dopis iz Lonjerja

Izlet v Slovensko Benečijo

V nedeljo, 22. junija je koordinacijski odbor obeh prosvetnih društev, ki delujeta v naši vasi, organiziral skupen izlet v Slovensko Benečijo. Vseh izletnikov je bilo 56 in zlasti mladina je bila dobro zastopana.

Že takoj potem, ko smo se odpeljali iz vasi, so mladinci začeli prepevati in prepevali so vse do Čedada, kjer smo se ustavili nekaj časa. Ker so prav v Čedadu imeli prejšnjo noč velike nalive, kateri so povzročili tudi veliko škodo, je bil pogled na Nadižo iz takoimenovanega «Hudičevega mostu» še bolj zanimiv. Voda je s tako silo šumela pod mostom, da je človeka, ki je stal na njem kar groza prevevala.

Po čedadskem odmoru smo nadaljevali pot na Staro goro. Tudi ta kraj je zelo zanimiv. Cerkev s samostanom, ki sta zgrajena prav na vrhu imata pravo srednjeveško lice. Iz Stare gore se nudi ob ugodnem vremenu zelo lep razgled po širni furlanski ravnini in po planinah. Posebno lepo se vidi Matajur.

Iz Stare gore smo nadaljevali pot. v Št. Peter Slovenov, ki ga sedaj imenujejo Št. Peter ob Nadiži. Toda tu se nismo ustavili, temveč smo jo «urezali» naprej proti Landarju, kjer smo imeli namen obiskati znano jamo, o kateri so znane tudi razne bajke. Žal smo zaradi neugodnega vremena in namočenih poti morali načrt opustiti. Zato smo se vrnili v Št. Peter, kjer smo se prav lepo zabavali. Veselo je donela naša narodna pesem, ob zvokih harmonike pa se je marsikdo tudi zavrtel.

Popoldne smo se odpeljali v Videm, kjer smo se ustavili 2 uri in si tako lahko ogledali mesto. Tudi v tem mestu smo zapeli nekaj lepih pesmi. To se je zgodilo pred odhodom na trgu pred gradom. Mimoidoči so bili zelo zadovoljni z našim petjem. Med poslušalci je bilo zlasti mnogo vojakov.

Ustavili smo se še v kraju Villa Nuova, kjer se je zlasti mladina zabavala.

Kot smo s petjem začeli izlet, tako smo ga s petjem tudi zaključili. Čeprav nismo imeli najboljšega vremena, smo vendar ves čas bili dobre volje, za kar pa je v nemali meri poskrbel tudi naš neutrudni Ernest. Prav tako dobre volje smo se vrnili na svoje domove.

K. Č.

Prosv. društvo «Vesna» - Sv. Križ priredi v nedeljo 29. t. m. ob 20. uri v Ljudskem domu «Padlih za svobodo»

«Veseli večer»

ob sodelovanju orkestra «Vesne» in pevcev.

K lepi zabavi vabimo vse prebivalstvo.

KINO

Prosek

Sobota, 28. jun. ob 20. uri: «Johnny Guitar». Film Republic v barvah.
Nedelja, 29. jun. ob 17. uri: se ponovi.
Sreda, 2. jul. ob 20. uri «Muka» (Tormento). Titanus Film.

ŠOLSKE VESTI

Mature na realni gimnaziji

Ravnateljstvo Višje realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Trstu, je naprosilo za sledečo objavo:

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu se prično zrelostni izpiti dne 2. julija ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Šolska maša pri Sv. Ivanu

Državno učiteljišče s slovenskim učnim jezikom v Trstu pa nam je poslalo naslednjo objavo:

Šolska maša za dijake učiteljišča, trgovske akademije in trgovske strokovne šole v Trstu, bo v ponedeljek, 30. junija 1958 ob 8,30 v cerkvi Sv. Ivana.

Po maši naj pridejo vsi dijaki na šole, kjer prejmejo šolsko spričevalo.

Razstave ročnih del

v Dolini

Industrijski strokovni tečaj v Dolini obvešča, da bo otvoritev šolske razstave v soboto dne 28. junija ob 15 uri.

Razstava bo odprta tudi v nedeljo, 29. junija od 8.30 do 19. ure.

na Opčinah

Osnovna šola na Opčinah pripravlja tradicionalno razstavo ročnih del, katera bo odprta danes, v soboto popoldne in v nedeljo ves dan. Vabimo občinstvo, da si jo ogleda.

v Rojanu

Državna Nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Via Montorsino št. 8, III.) priredi ob zaključku tekočega šolskega leta razstavo deških in dekliških izdelkov ročnega dela in risanja.

Razstava bo odprta od nedelje, 29. junija do vključno petka 4. julija t. l. vsak dan od 9.-12.30 in do 15.-19. ure.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 28. - Irenej, Zorana
Nedelja, 29. - Peter in Pavel
Ponedeljek, 30. - Emilijana, Milica
Torek, 1. julija - Teobald, Bogoslav (Polna luna ali ščit)
Sreda, 2. - Marija, Oton, Mirnica
Četrtek, 3. - Hijacint, Nada
Petek, 4. - Urh, Uroš

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 13.30 Priljubljene lahke melodije - 15. Ravel: Valse 16. Radijska univerza 17. Folklorni ansambel Srečka Dražil - 18. Oddaja za najmlajše: G. Luongo: «Zgodba o pricu Airu» - drugi in zadnji del. Igrajo člani RO - 19.15 Sestanek s poslušalkami - 21. A. Fagazzaro: «Podoba s krinko». Vodnodejanka. Igrajo člani RO - 21. Ansambel Borut Lesjak 22. Schubertove kompozicije 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo - Zadnje vesti.

NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja - 13. Kdo, kdaj, zakaj - Kronika sedmih dni v Trstu 13.30 Glasba po željah - 16. Moški zbor «Slovan» iz Padriča 17. L. Bonelli-A. de Benedetti: «Človek, ki se smeje», komedija v 3. dej. Igrajo člani Radodra - nato plesna čajanka 20.30 Glasbeni mozaik - 21. Narava poje v pesmi: «Klasu njivi» - 22. Nedelja v športu 22.10 V svetu jazza - 22.35 Godalni orkester Franck Pourcel - 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo - zadnje vesti.

PONEDELJEK: 13.30 Zabavna glasba - 18. Bach: Partita št. 1 v h-molu - 18.55 Ženski vokalni kvartet «Večernica» 19.15 Radijska univerza: Nekaj o surovinah: «Železo kot surovina za veliko industrijo» 20. Športni komentar - 20.30 Gioacchino Rossini: «Viljem Tell», opera v 4 dej. Prvo in drugo dejanje.

TOREK: 11.30 Brezobvezno drobiž od vsepovsod in.... Potovanje po Italiji, turistični raz gledi M. A. Bernonija - 13.30 Glasba po željah - 18. Simfonični koncert. dirigira Dean Dixon, R. Strauss: Don Juan - simfonična pesnitev, De Falla: Trioglnik-balet. Igra orkester Tržaške filharmonije - 18.30 Za začarane police: Italo Calvino: «Frančiškova obrt» - 19.15 Zdravniški vedež - 20.30 Operna glasba - 21. Obletnica tedna: «Giacomo Leopardi-160. obletnica rojstva» - 21.30 Gioacchino Rossini: «Viljem Tell», opera v 4 dej. Tretje in četrto dejanje - 22.15 Ruska miselnost in Zahod: «Človek pred smrtjo - Lev Tolstoj».

SREDA: 11.30 Brezobvezno drobiž od vsepovsod in... Žena in dom, obzornik za ženski svet - 13.30 Lahke melodije - 18. Haydn: Simfonija št. 45 v fis molu - 19.15 Šole in vzgoja: prof. I. Theuerschuh: «Kostno izrabimo počitnice» - 20. Geno R. Senečič: «Dama v vrtlenem», komedija v 3 dej. Igrajo člani Radijskega odra.

ČETRTEK: 13.30 Lahka glasba - 18. Stravinski: «Le baiser de la Fée» - 18.30 Širim obzorja: Tehnika ustvarja nov svet: (3.) «Zgodba o nafti» - 18.50 Vokalni tercet «Metuljček» - 20.30 Operna glasba - 21. Ilustrirano predavanje: Zgodovina odkrivanja sveta: (5.) «Vikingi Južnega morja» - 22. Sodobna književnost in umetnost: Vojeslav Molè: «Ruska umetnost» - 22.30 Schubert: Fantazija v C- duru op. 15-Popotnik.

PETEK: 13.30 Glasba po željah - 18. Velika dela slavnih mojstrov - 19.15 Znanost in tehnika: «Odkritje nevtrina» - 20. Umetnost in prireditve v Trstu - 21.30 Liszt: Preludiji - simfonična pesnitev št. 3. - 22. Dante Alighieri: Božanska komedija: Pekel. 21. Spev (v prevodu dr. A. Gradnika-razlaga dr. Janko Jež).

ZAHVALA

Ganjeni za izražena sočutvovanja ob bridki izgubi našega dragega

Jožeta Albertija

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala domačemu pevskemu zboru z dirig. D. Žerjalom, darovalcem vencev in cvetja ter vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Boljunec, 27. 6. 1958.

Žalujoča družina BONANO in sorodniki